

**ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН ДЭЛГЭРХАНГАЙ
СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ УРД ТАРАГТ
ГӨЛТГӨНИЙ ОРД 2022 ОНЫ БАЙГАЛЬ
ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

/АШИГТ МАЛТМАЛЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ДУГААР: MV-021268А/
/ААН-ИЙН РЕГИСТРИЙН ДУГААР : 5353564/

Хянасан:

БОАЖЯ-ны ХБОБНУГ-ын мэргэжилтэн

/П.Шинэцэцэг /

Биелэлтийг тайлагнасан:

“Эхлэл Ургац Энержи” ХХК-ийн
Гүйцэтгэх захирал

/Ю.Төмөрхүү/

Байгаль орчны мэргэжилтэн

/Т.Октябрь/

ГАРЧИГ

1. ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ.....	2
2. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИЖ БУЙ НУТГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДАЛ	3
2.5.1. Төслийн хүчин чадал.....	4
2.5.2. Ашигт малтмал	4
2.5.3. Ордын нөөц.....	5
3. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛИЙН ТАЙЛАН.....	6
4. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТАЙЛАН.....	9
5. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТАЙЛАН	17
Техникийн нөхөн сэргээлт	17
Биологийн нөхөн сэргээлт.....	18
6. ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТАЙЛАН.....	24
7. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТАЙЛАН	30
8. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТАЙЛАН	32
9. ХИМИЙН БОДИСЫН ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТАЙЛАН.....	32
10. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН.....	33
11. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТАЙЛАН	43
12. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР	47
13. УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТАЙЛАН.....	48
14. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ХУВААРЬ.....	53

1. ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Т ө с л и й н н э : Урд тарагтын гөлтгөнийн ордыг ил аргаар ашиглах төсөл

Т ө с л и й н ч а д а л : Жилд 40.0 мянган тонн гөлтгөнө олборлох хүчин чадалтай

Б а й р ш и л : Дундговь аймгийн Дэлгэрхангай сум

Х а я г : Улаанбаатар хот Баянзүрх дүүрэг, 5-р хороо, 15-р хороолол, 202-29

Х а р и у ц а х х : Байгаль орчны мэргэжилтэн Т.Октябрь. **У т а** 09045481

А А Н и й н б а т л у у л с а н : Тус төслийн БОННУ-г Байгаль орчны судалгаа, үнэлгээний “И ЭЧ ЭС ЭМ ХХК хийж гүйцэтгэсэн. 2019 он

Хүснэгт 1. Уулын ажлын тайлан

УРД ТАРАГТЫН ГӨЛТГӨНИЙ ОРДЫН 2022 ОНЫ УУЛЫН АЖЛЫН ТАЙЛАН		
	Түүхий эд	Нийт
Уурхайгаас олборлох түүхий эд	Нийт гөлтгөнө, Эзэлхүүн мян.м ³	110.755
	Хөрс / мян.м ³ /	56.229
	Техникийн нөхөн сэргээлт Талбай /га/ Эзэлхүүн /мян.м ³ /	0.5 40000
	Шимт хөрс Талбай /га/ Эзэлхүүн /мян.м ³ /	1.7 3.5
	Нийт уулын цул /мян. м³/	166.984

2022 оны 9 сарын эцсийн байдлаар

2. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИЖ БУЙ НУТГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДАЛ

Төслийн нэр

Урд тарагтын гөлтгөнийн ордыг ил аргаар ашиглах

2.1. Төслийн зорилго

Төсөл хэрэгжүүлэгч "Эхлэл Ургац Энержи" ХХК нь Дундговь аймгийн Дэлгэрхангай сумын нутагт орших Урд тарагтын гөлтгөнийн ордыг Монгол Улсын хууль, дүрэм журмын хүрээнд эдийн засгийн хувьд үр ашигтай, байгаль орчинд ээлтэйгээр уурхайлалтын үйл ажиллагаа явуулж улмаар улс, орон нутгийн эдийн засгийн өсөлтөнд бодитой хувь нэмэр оруулах, хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны дүрэм журмыг нэвтрүүлэх, орон нутгийн ард иргэдийг ажлын байраар хангах, уурхайн хаалт, нөхөн сэргээлтийг бүрэн хийх, орон нутагт хүлээлгэн өгөх зэрэгт энэхүү төслийн зорилго оршино.

2.2. Төсөл хэрэгжүүлэгч

Эхлэл Ургац Энержи ХХК

Улсын бүрдгэлийн дугаар: 9011222037

РД: 5353564

2.3. Төсөл хэрэгжүүлэгчийн хаяг

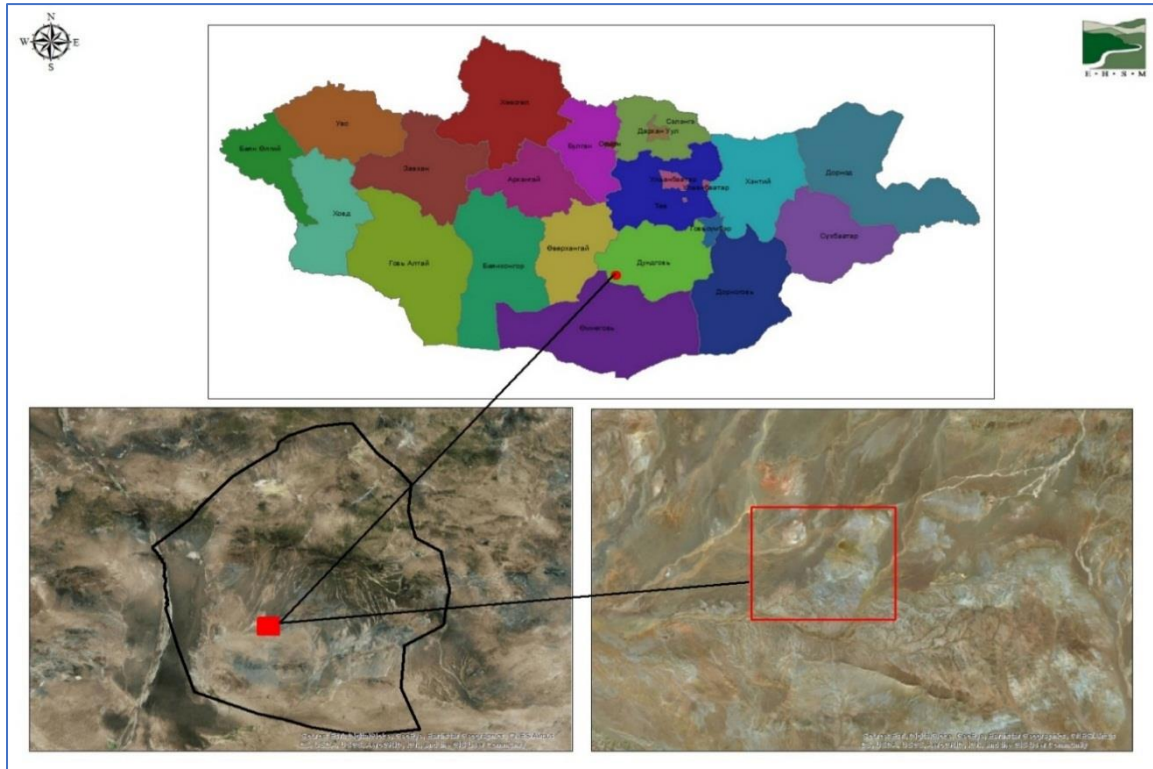
Хаяг: Улаанбаатар хот Баянзүрх дүүрэг, 5-р хороо, 15-р хороолол, 202-29

Утас: 99109100, 91919100

2.4. Төслийн байршил

Урд тарагтын гөлтгөнийн орд нь Дундговь аймгийн Дэлгэрхангай сумын нутагт орших бөгөөд Улаанбаатар хотоос баруун урд зүгт 450 км, Дэлгэрхангай сумын төвөөс баруун урагш 34 км-т тус тус байрлана. Дэд бүтцийн хувьд сул хөгжсөн ба Улаанбаатар - Өмнөговь чиглэлийн хатуу хучилттай авто замаас 120 км зайтай.

Урд тарагтын ордын MV-021268 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийг АМГТГ-ын кадастрын хэлтсийн даргын 2018 оны 12-р сарын 26-ны өдрийн 904 тоот шийдвэрээр 2019 оны 01-р сарын 11-ээс 2049 оны 01-р сарын 11-ний өдрийг хүртэл буюу 30 жилийн хугацаатайгаар "Эхлэл Ургац Энержи" ХХК-д олгосон байна. Уг зөвшөөрлийн талбай нь Дэлгэрхангай уул нэртэй газар 221.94 га талбайг хамарна.

Зураг 1. Төслийн байршил

Хүснэгт 2. Тусгай зөвшөөрөл бүхий талбайн өнцгүүдийн газар зүйн солбицлууд

№	Талбай	Уртраг	Өргөрөг
1	221.94 га	104° 28' 46.1"	45° 1' 51.5"
2		104° 33' 33"	45° 1' 51.5"
3		104° 33' 33"	44° 59' 1.52"
4		104° 28' 46.1"	44° 59' 1.52"

2.5.1. Төслийн хүчин чадал

Ордын хувьд 40 мян.тн цэвэр гөлтгөнө олборлох хүчин чадалтай ба ашиглалтын хугацаанд нийт 400.0 мян.тн гөлтгөнө олборлож, 620.9 мян.м3 хөрс хуулна.

Одын хэмжээнд цэвэр гөлтгөнийн нөөц нь /В+С/ зэргээр 858,361.42 тн, үүнээс бодитой /В/ зэрэглэлийн нөөц нь 771,391.08 тн, боломжтой /С/ нөөц нь 86,970.34 тн тус тус хамаарна. Олборлосон цэвэр гөлтгөнийг өөрсдийн гадаад тээврийн шланзаар Хулд сум хүртэл 120 км зайд тээвэрлэн хүргэнэ. Хулд суманд гэрээт компанийн ачааны машинд SEM 660D маркийн дугуйт ачигчаар дахин ачилт хийж цементийн үйлдвэрүүдэд нийлүүлэхээр төлөвлөж байна.

2.5.2. Ашигт малтмал

Урд тарагт ордын орчимд Монгол орны гөлтгөнийн голлох нөөц бүхий Тарагт, Ширээ уул, Ширээгийн хөндий зэрэг гөлтгөнийн бүлэг ордууд, олон тооны илрэл байдаг.

Дээрх ордуудад “Талст гөлтгөнө”, “Тээлийн шонхор”, “Эрдэнэгипс”, “МакЦемент” зэрэг компаниуд ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийг эзэмшин, олборлолтын ажиллагаа явуулж байна. Төвлөрсөн төлөвлөгөөт эдийн засгийн үед Тарагтын ордыг ашиглаж, Хөтөлийн цемент шохойн үйлдвэрийн гөлтгөнийн хэрэгцээг хангаж байсан бөгөөд сүүлийн үед Ширээ уулын ордын хэсэгт “Түмэн-анд” ХХК, “Талст гөлтгөнө” ХХКомпаниуд ашиглалтын үйл ажиллагаа

явуулж байна. Ордын дүүрэгт мэдэгдэж байгаа хайгуулын ажил хийгдээгүй илрэлүүдээс Бор хошууны илрэл хамгийн хэтийн төлөв өндөр, нөөц ихтэй илрэл бөгөөд Дэлгэрхангай уулын өврийн энэхүү томоохон хөндийд цаашид ч гөлтгөнийн томоохон орд илрэлүүдийг шинээр нээн илрүүлэх бүрэн боломж бий.

Урд тарагт орд орчмын гөлтгөнийн орд, илрэлүүд нь гарал үүслийн хувьд дүүргийн палеогеографийн болон цаг уурын нөхцөлтэй нягт уялдаатай юм. Дээд палеоген буюу олигоцены /Е3/ үед дүүрэг нь ихээхэн чийглэг уур амьсгалтай байсан бөгөөд нуурын сав газар өргөсөн тэлж, гидрогеографийн сүлжээ харьцангуй шигүү байсан байна. Палеогены төгсгөл үе хүртэл эх газрын хурдас нь гидрографийн сүлжээ болон нуурын сав газрын өөрчлөлтөд нөлөөлсөн цаг уурын тогтворгүй нөхцөл бүрэлдэн бий болжээ. Энэ үеэс хуурай уур амьсгал зонхилон, хурдас хуримтлал тогтворгүй болж, энэ нь өнөө үед чулуулгийн фацийн тод өөрчлөлтөөр илэрдэг.

Урд тарагт гөлтгөнийн орд нь давхарга хэлбэрийн тогтоцтой тунамал ордын төрөлд хамаардаг. Тэрээр цэвэр нуурын гаралтай бөгөөд багавтар хэмжээний давстай устай нуур цөл, хагас цөлийн нөхцөлд хатаж уурших үед хүхэр хүчилт кальцийн тунадас бууж бүрэлджээ. Хүхэр хүчлийн кальци нь усан санд анх бүрэлдэхдээ давс түүнд хуримтлагдаж эхлэх үеэс эхэлсэн бөгөөд хүхэр хүчлийн кальциас өөр давсны төрөл түүнд тогтоогдоогүй байна. Энэ нь уусмал дахь түүний агууламж зайлшгүй багасах хүртэл хэмжээнд хүрээгүй байгаагаар тайлбарлагддаг. Газрын гадарга дээрх хөрсний ус нь хуурай уур амьсгалын нөлөөгөөр түргэн хатахад, түүн дэх хүхэр хүчлийн кальцийн агууламж нэмэгдэн ханасан уусмал бий болдог. Үүний дараа агуулагч чулуулагт кальцийн сульфатын жижиг бичил талстууд бүрэлддэг бөгөөд энэ нь өнөө үед гөлтгөнийн давхарга үүсжээ.

Хүхэр хүчлийн кальцийн өндөр агууламж бүхий усан уусмалын циркуляцын үр дүнд гөлтгөнжсөн шавар болон элсэн чулууны ан цаваар нэвчилтийн гөлтгөнө буюу гөлтгөнийн нимгэн судлууд, өөрөөр хэлбэл үелэг тогтоцтой селенитүүд үүсжээ.

Мөн доод цэрдийн тэвшийн говь формац, дээд цэрдийн сайншанд формац, олигоцений ангилагдаагүй хурдаснуудын улаан өнгийн шавар нь барилгын материалын тоосгоны шавар, тэвшийн говь формацын хурдастай холбоотойгоор хүрэн нүүрс шинээр илрэх боломжтой бөгөөд тэр чиглэлээр эрэл, хайгуулын ажлыг цаашид анхаарах хэрэгтэй.

Тарагтын гөлтгөнийн орд болон түүний дүүрэг дэх эрэл-зураглал, хайгуулын ажлын үр дүнгийн тайланд К.П.Атабекьянц нар 1961 онд хайгуулын талбайн зүүн урд хэсэг “Участок-V” дугаартай сидеритын эрлийн хэсгийг ялгасан байдаг.

Тус сидеритын илрэл нь 2014 оны “УГЗ-200 Өмнөд Монгол-VI” 1:200 000 масштабтай геологийн иж бүрдэл зураг зохиох ажлаар Б.Нямаа, А.Амаржаргал нарын гүйцэтгэсэн буюу хамгийн сүүлийн үеийн геологийн судалгааны ажлаар тэмдэглэгдээгүй, бидний хайгуулын ажлаар илрэл нь өнөөгийн түвшинд тогтоогдоогүй юм. Хайгуулын талбай орчимд сидеритын илрэл цаашид тогтоогдох бүрэн боломжтой юм.

2.5.3. Ордын нөөц

Гөлтгөнөжсөн давхарга нь бараг хэвтээ, зүүн урагш 1-2° өнцгөөр аажим уналттай, тархалтын хувьд зүүн хойноос баруун урагш сунасан, дунджаар 400 х 700 м хэмжээтэй, зуувандуу давхарга хэлбэрийн биет үүсгэдэг. Ашигт давхаргын нийт зузаан 1.2-6.1 м, дунджаар 3.14 м, хучаасны дундаж зузаан 1.43 м байна.

3. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛИЙН ТАЙЛАН

Байгаль хамгаалах тайлан

Иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагын тухайн жилд хэрэгжүүлэх “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ыг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 29 –ний өдрийн А/618 тоот тушаалаар шинэчлэн баталсан болно.

Төсөл хэрэгжүүлэгч иргэн, хуулийн этгээдийн байгаль орчныг хамгаалах талаар хүлээсэн үүргээ биелүүлэх, тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулах, түүнийг хянан батлах, хэрэгжилтийг тайлагнахтай холбогдсон харилцааг зохицуулахад энэхүү журмын зорилго оршино. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө гэж Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийн 9.8-д заасан төлөвлөгөөг ойлгоно. Ерөнхий үнэлгээ хийсэн байгууллагын хянаж баталсан тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь төслийн үйл ажиллагааг эхлүүлэх, үргэлжлүүлэхийг зөвшөөрсөн байгаль орчны үндсэн баримт бичиг болно.

Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг төсөл хэрэгжүүлэгч иргэн, хуулийн этгээд боловсруулж, ерөнхий үнэлгээг хийсэн байгаль орчны асуудал хариуцсан төрийн захиргааны төв байгууллага болон аймаг, нийслэлийн байгаль орчны алба хянаж, батална.

Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний байгаль хамгаалах төлөвлөгөөнд байгалийн нөөц баялгийг ашиглах явцад байгаль орчныг доройтохоос урьдчилан сэргийлэх, сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, үлдэгдэл нөлөөллийг дүйцүүлэн хамгаалах, нөхөн сэргээх, нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох, түүх соёлын өвийг хамгаалахтай холбогдсон арга хэмжээг тодорхойлон, шаардагдах хөрөнгө зардлыг тооцож, хариуцах этгээд, хэрэгжүүлэх хугацаа, баримтлах хууль, журам, аргачлал, стандартыг тодорхойлж тусгасан байна.

Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт байгаль орчны төлөв байдлын өөрчлөлт, сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, арилгах, бууруулах арга хэмжээ үр дүнтэй байгаа эсэх, сөрөг нөлөөллийн эрчим, цар хэмжээ нь зөвшөөрөгдөх хэмжээнд байгаа эсэхийг тогтоох ажиглалт, хэмжилт, дээжлэлт хийх байршил, давтамж, хариуцах этгээд, шинжилгээний арга, шаардагдах зардлыг тооцож тусгана.

Төсөл хэрэгжүүлэгч иргэн, хуулийн этгээд тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг байгаль хамгаалах хууль тогтоомж, байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний үр дүн, батлагдсан байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө (5 жил)-нд үндэслэн, Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээний аргачлалын 4 дүгээр хэсгийг баримтлан жил бүр шинэчлэн боловсруулна.

Тухайн төслийн байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний судалгааны үр дүнг үндэслэн боловсруулж батлуулсан байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь 5 жилээс дээшгүй хугацаатай байх бөгөөд уг төлөвлөгөөнд нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээ батлагдах жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг нарийвчилсан үнэлгээ хийх эрх бүхий байгууллага, төсөл хэрэгжүүлэгч хамтран боловсруулж батлуулж болно.

Төсөл хэрэгжүүлэгч байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээ батлагдсанаас хойших ашиглалтын жил бүр байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хариуцан боловсруулж, Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад

хүргүүлнэ.

Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд төсөл хэрэгжүүлэгчийн талаарх мэдээлэл, төслийн хэрэгжилтийн явц, ашиглаж байгаа техник технологи, төсөл хэрэгжиж байгаа орчин, байгаль орчны төлөв байдал, төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл, түүнийг бууруулах арга хэмжээний талаарх товч тодорхойлолт, баримтлах хууль тогтоомж, стандартын шаардлага болон авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний зардлыг тодорхой тусгана.

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрт төсөл хэрэгжүүлэх явцад байгаль орчинд үүсч болзошгүй өөрчлөлтийг хянах, шинжлэх объект, байршил, баримтлах стандарт, арга аргачлал, хугацаа, хариуцах этгээд, хяналт шинжилгээний үр дүнг тайлагнах талаар тодорхой тусгана.

Төсөл хэрэгжүүлэгчээс тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайланг хүлээж авсан аймаг, нийслэлийн Байгаль орчны газар түүний биелэлтийг шалгаж, дүгнэлт гаргах ажлын хэсгийг аймаг, нийслэлийн Засаг даргын захирамжаар байгуулж, ажиллуулан дүгнэлтийг 12 дугаар сарын 1-ний дотор гаргуулах ба уг ажлын хэсэгт аймаг нийслэлийн Засаг даргын тамгын газрын хөгжлийн бодлогын хэлтэс, байгаль орчны газар, мэргэжлийн хяналтын газар, сав газрын захиргаа, сум, дүүргийн Засаг даргын тамгын газрын төлөөлөл, байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч, байгаль хамгаалагч, газрын даамал орно.

Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайлан, түүнд хийсэн ажлын хэсгийн дүгнэлтийг үндэслэн, биелэлтийг хянаж, дараагийн жилд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг батална.

Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг ерөнхий үнэлгээ хийсэн байгууллагын асуудал хариуцсан нэгж хүлээн авч хянан, эрх бүхий албан тушаалтан баталгаажуулна.

Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний бүрэлдэхүүн хэсгийн биелэлтийг энэхүү журмын 3 хавсралтад заасны дагуу хувиар тооцож, үнэлэх ба хэсгүүдийн жигнэсэн дундаж хувь нь 90-аас дээш байвал батална.

2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийг тайланг хэрэгжүүлэхэд нийт зардал Хорин найман сая есөн зуун хорин мянга (28'920'000) төгрөг зарцуулсан байна.

Хүснэгт 3. Байгаль орчны менежментийн тайлангийн нийт зардал

№	Байгаль орчны менежментийн тайлангийн задаргаа	Төсөв	Тайлбар
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний тайлан	690'000	
2	Нөхөн сэргээлтийн тайлан	15'000'000	
3	Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний зардал	3'000'000	
4	Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний тайлан	-	Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээ авагдахгүй.
5	Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний тайлан	-	Түүх соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээ авагдахгүй.
6	Болзошгүй аюул, ослын нөлөөллийн зардал	700'000	
7	Хог, хаягдлын менежментийн арга хэмжээний зардал	880'000	
8	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	5'500'000	
9	Удирдлага зохион байгуулалтын тайлан	500'000	
10	Олон нийтэд тайлагнах хуваарь, тайлан	2'650'000	
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайланги		28'920'000	

4. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТАЙЛАН

Уурхайн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл болон болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ, түүнээс урьдчилан сэргийлэх, үр дагаврыг арилгах талаар авч хэрэгжүүлж буй үйл ажиллагаа, тэдгээрийг хэрэгжүүлсэн хугацаа, зардал зэргийг оруулсан болно.

Хүснэгт 4. Байгаль орчны сөрөг нөлөөллийг бууруулах ажлын тайлан

Гол бол бол зүйл сөрөг өлөөлөл	Бууруулах арг	Цар хүрээ	Нэгжийг өртөг /м я.төг/	Гүйцэтгэл	Зураг
Гадаргын болон газрын доорх ус					
Газрын доорх усны түвшин буурах, нөөц хомсдох	Хуучин бригадын төвийн худагийг мал ундаалахад зориулан засаж сайжруулах	1 худаг	-	Хуучин бригадын төвийн худагийг мал ундаалахад зориулан засаж сайжруулах арга хэмжээ авч хэрэгжүүлсэн. Энэ ажлын хүрээнд ус урсдаг шавартай хэсгийг хайрга том чулуу шигтгэж ус булинггартахгүй байх арга хэмжээг авсан.	
Ургамал өрөнлүүр хэвч					
Төслийн үйл ажиллагаа эхлэсэнээр ургамлан нөмрөг антропоген нөлөөлөлд өртөх	Төслийн талбайн орчмын ургамлан нөмрөгийг хамгаалах чиглэлээр сургалт зохион байгуулах, ажилчдад мэдээлэл өгөх	Төслийн хүрээнд	Удирдлага зохион байгуулалтын зардалд тусгагдсан.	ОХШХ-ийг хийж гүйцэтгэгч “Ашид Таван Эрдэнэ” ХХК-иар БО-ны сургалтыг нийт ажилчдад оруулсан. Хичээлийн агуулга орон нутгийн ургамал нөмрөг, хэрхэн хамгаалах үйл ажиллагаа явуулахад юун дээр анхаарч ажиллавал зохих талаар сургалт орсон.	

<p>Төслийн үйл ажиллагаанаас үүсч буй үйлдвэрийн болон ахуйн хаягдлаас ургамлан нөмрөг ургах чадвараа алдах, хөл газрын ургамал ургах</p>	<p>Хөрсөөр дамжин ургамлыг бохирдуулж болзошгүй хог хаягдлыг ангилж ялгах, хөрсөнд алдагдхааргүй хадгалах. Цемент, төмөр гадаргатай байх хашаа хаалт барих (хашаа хайсны бүрэн бүтэн байдлыг хянах)</p>	<p>Төслийн хүрээнд</p>	<p>Үйл ажиллагааны зардал</p>	<p>Хөрсөөр дамжин ургамлыг бохирдуулж болзошгүй хог хаягдлыг ангилж ялгах, хадгалах зорилгоор 20тн контейнер худалдан авч ашиглаж байгаа бөгөөд тос масол, зэрэг аргаралт үүсч хөрс бохирдохоос бүрэн сэргийлж ажилласан.</p>	
<p>Орчны зам талбайн тохижилт муугаас үүдэн авто тээврийн хэрэгсэл, хүний хөлөөр талхлагдах</p>	<p>Авто тээврийн хэрэгслийн сул хөдөлгөөнийг хязгаарлах, тогтсон маршрутын дагуу явах, үйлдвэрийн дотоод тээврийн замыг тэмдэгжүүлэх, олон салаа зам гаргахгүй байхын тулд үйлдвэрийн дотоод журам боловсруулж мөрдлөг болгон ажиллах, үйлдвэрт ашиглагдаж буй тээврийн хэрэгслүүдэд GPS байршуулах /үйлдвэрийн нэвтрэлт, нүүрс ачиж буулгах талбайн зам дагуу/ тээврийн хэрэгсэлд хурдны хязгаарлалтыг 40-50 км/цаг, үйлдвэрийн дотоод зам талбайд 20 км/цаг мөрдүүлэн ажиллах, хурдны хязгаарлалтын тэмдэг, тэмдэглэгээг байршуулах/</p>	<p>Төслийн хүрээнд</p>	<p>Нэг тэмдэг хийлгэх өртөг- 30.0 төг x 15 ш =450.0₮</p>	<p>Авто тээврийн хэрэгслийг хөдөлгөөнийг хязгаарлах, тогтсон маршрутын дагуу явуулахын тулд замын тэмдэглэгээ нийт 15 ш байрлуулсан.</p>	
<p>А г а а р ы н ч а н а р</p>					

Техник хэрэгслийн хөдөлгөөн, ажлын үр дүнд агаар орчны тоосжилт үүсч, орчны бохирдол үүсгэх	Машин механизмуудын хөдөлгөөнөөр тоосжилт үүсэхээс сэргийлэх маршрутын дагуу явах замын тэмдэг тэмдэглэгээ байрлуулах	Төсөлд ашиглагдах бүх техник, тоног төхөөрөмжид	4 машин х 60.0=240.0₮	Машин механизмын хөдөлгөөнөөр тоосжилт үүсэхээс сэргийлж хурдны тэмдэг тэмдэглэгээ 4 байрлуулсан.	
А м ь т а н					
Дуу чимээ, техник хэрэгслийн хөдөлгөөн зэргээс үүдэн амьтад дайчих, тоо толгой багасах	Төслийн үйл ажиллагааны явцад ан амьтдын үзэгдлийг бүртгэж байх	Ашиглалтын талбай	-	Үйл ажиллагаанаас ан амьтдад, сөрөг нөлөө үзүүлэхээс сэргийлж уурхайн дарга байнгын хяналт тавин ажилладаг.	
	Өвлийн хар зудтай жилүүдэд орон нутгийн байгаль орчны байгууллагатай хамтран ан амьтдад мөс тавьж өгөх гэх мэт ажилд хамтран ажиллах	Орон нутгийн хэмжээнд	-	2022 оны 11-р сард зэрлэг ан амьтад хужир мараа тавьж өгөх ажлыг сумын захиргаа болон МАК-тай хамтран зохион байгуулсан.	
Сөрөг нөлөөллийг бууруулах ажлын зардал			690.0₮		

Байгаль орчны сөрөг нөлөөллийг бууруулах ажлын зардалд **690'000** төгрөг зарцуулсан байна.

СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ ЧИГЛЭЛЭЭР АВЧ ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН АЖИЛ

Замын тэмдэг тэмдэглэгээ

Тарагт уурхайн агаар, хөрс, ургамалд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах зорилгоор замын тэмдэг тэмдэглэгээг байрлуулвал зохих 4 газарт байрлуулсан.

Зураг 2. Замын тэмдэг тэмдэглэгээ

Зураг 3. Урд тарагт уурхайн тэмдэг тэмдэглэгээ байрлуулсан.

Технологийн зам

Олон салаа зам гаргаж хөрсний эвдрэл, ургамлын талхагдал болохоос сэргийлж технологийн зам дагуу далан босгож хамгаалах арга хэмжээ авч хэрэгжүүлсэн. Мөн шаардлагатай газаруудад тэмдэг тэмдэглэгээ байрлуулсан.

Зураг 4. Замын тэмдэг тэмдэглэгээ

Зураг 5. Замын тэмдэг тэмдэглэгээ

Урд уурхайн олборолтын болон бусад үйл ажиллагаанаас хөрсний бохирдол үүсэхээс сэргийлж ШТС-ийн иргэн тойрон болон хог хаягдал тос солих газрын бетондож хөрс бохирдохоос сэргийлсэн.

Зураг 6. Хөрс хамгаалах зорилгоор бетондсон талбай

Зураг 7. Тос масол контейнерт хадгалсан байдал

Зураг 8. Торон хашаа хийж гадны нөлөөллөөс хамгаалсан.

Зураг 9. Кемп тохижилт хийгдсэн байдал

Зураг 10. Хог хаягдал болон байгаль орчны сургалт орж буй байдал

Зураг 11. Сум орон нутагтай хамтарч зэрлэг ан амьтдад зориулж хужир мараа тавьж өгөх үйл ажиллагааг зохион байгуулж буй байдал

Зураг 12. Хужир мараа тавьж өгөх үйл ажиллагааг зохион байгуулж буй байдал

5. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТАЙЛАН

Нөхөн сэргээлтийн т

Уурхайн ашиглалтын явцад ил уурхай, хөрсний овоолго, шимт хөрсний овоолгод өртөх талбайн хэмжээ нийтдээ 64.25 га байна. Олборлолтод өртөх талбайн үржил шимт хөрсийг урьдчилан 0.3 м-ийн зузаантайгаар хуулж тусгайлан хадгалах бөгөөд ордын ашиглалтын явцад болон ашиглаж дууссаны дараагаар хийгдэх нөхөн сэргээлтэнд ашиглана.

2022 онд олборлолтын үйл ажиллагаа 2 га талбайд хийгдсэн.

Үржил шимт өнгөн хөрсийг хуулах, тээвэрлэх ажил: Тус уурхайн эдэлбэр газар орчмоос хуулах үржил шимт өнгөн хөрсний дундаж зузаан 0.3 м байна. Шимт хөрсийг дугуйт ачигчаар хуулж овоолго үүсгэн хураана. Энэхүү түр овоолгын өндөр 2-5м-ээс ихгүй, сул чөлөөтэй, ямар ч нягтаршуулалтгүй, овоолгын гадаргуу дээгүүр автосамосвал, дугуйт ачигч гэх мэт хүнд даацын тоног төхөөрөмж явахгүй байх шаардлагыг баримтална. Энэ ажлыг уурхайн инженер техникийн, ялангуяа технологи, маркшейдер инженерүүд жил бүрийн уулын ажлын төлөвлөгөөг зохиохдоо нарийвчлан тусгаж өгнө.

Нөхөн сэргээлтийн чиглэл болон гүйцэтгэх ажлууд

Уурхайн хаалтын үед нөхөн сэргээлтийн ажлыг малын бэлчээрийн чиглэлээр нөхөн сэргээлтийн ажлыг хийж гүйцэтгэх бөгөөд 2022 онд 0.5 га талбайд 40000 м³ эзэлхүүнтэй техникийн нөхөн сэргээлт хийж гүйцэтгэнэ. Энэхүү техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайд 2023 онд биологийн нөхөн сэргээлт хийн ургамалжуулах байгалийн төрхөнд нь оруулах ажлууд хийгдэхээр төлөвлөж байна. Эвдэрсэн газрыг нөхөн сэргээх үйл ажиллагаа нь 3 үндсэн үе шатаар хийгдэнэ.

1. Уул-техникийн нөхөн сэргээлт /овоолгыг хэвгийжүүлэх, хэлбэржүүлэх, шимт хөрсөөр бүрэх зэрэг ажлууд /
2. Биологийн нөхөн сэргээлт /Уул техникийн нөхөн сэргээлт хийгдэж дууссан газрыг ургамалжуулж ажлыг эхлүүлэх, хөрсийг бордох, сайжруулах, арчлах, тордох талаар тусгагдсан ажлууд хийгдэнэ./
3. Техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлтийн дараах Мониторинг

Техникийн нөхөн сэргээлт

Урд тарагтын гөлтгөнийн ордыг ашиглаж дууссаны дараа ил уурхайн дээд мөргөцгөөс 5 метрийн зайд 2.5 метрээс багагүй өндөртэй хашлага барьж, мөн хүн, авто тээврийн хэрэгсэл зайлшгүй явах замын ойролцоо хэсэгт анхааруулах тэмдэг хадсан байна. Түүнчлэн хөрсний овоолгын хажуугийн налууг 18 градус хүртэл хэвгийжүүлж хүн болон мал, амьтан явахад хүндрэлгүй болгоно. Хөрсний овоолго, гадаад болон дотоод тээврийн зам, ажилчдын хотхонд шимт хөрсийг 0.3 метрийн зузаантай тараан байрлуулж биологийн нөхөн сэргээлтийн ажилд бэлтгэнэ. Эвдэрсэн газрыг нөхөн сэргээх техникийн үе шатанд дараах үндсэн ажлыг гүйцэтгэнэ. Үүнд:

- ◁ Уул уурхайн үйл ажиллагаанд өртөж, нөхөн сэргээхээр төлөвлөж буй талбайг овор хэмжээ ихтэй чулуулаг, хог хаягдал, үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашигласан байгууламжуудаас чөлөөлж, гарсан хог хаягдлыг зөвшөөрөгдсөн газарт зайлуулах
- ◁ Талбайд үүссэн овон товон гадаргууг сийрүүлэн тэгшлэх, налуу гадаргууг орчных нь гадаргуугийн хэлбэр төрхтэй ойртуулан хэлбэршүүлэх, тогтворжуулах, оройг нь намсгах

- ◁ Ус татах болон ус зайлуулах шугам хоолой байрлуулсан газар, далан, суваг шуудууг булж тэгшлэх, дэнжилсэн хана мөргөцгийг налуулах, эцэст нь нарийвчилсан тэгшилгээ, хэлбэршүүлэлт хийх
- ◁ Нөхөн сэргээлт хийж буй гадаргууг эхлээд шимлэг хурдсаар, дараа нь ургамлын үндэс бүхий давхарга үүсгэх зорилгоор шимт хөрсөөр хучих
- ◁ Уурхайн зориулалтаар хийсэн шороон хаалт, далан, овоолгыг хэвгийжүүлэх, хэлбэршүүлэх замаар нөхөн сэргээх
- ◁ Шаардлагатай тохиолдолд биологийн нөхөн сэргээлтэд тохирохгүй хөрс чулуулгийг эхлээд халхавч давхаргаар, дараа нь шимт хөрсөөр хучих
- ◁ Шимлэг хурдас ба хөрсөөр хучилт хийхийн өмнө бохирдсон хөрс болон хорт бодис агуулсан хурдас чулуулгийг хоргүйжүүлэх, саармагжуулах

Биологийн нөхөн сэргээлт

Нөхөн сэргээлтийн үйл ажиллагааны техникийн үе шат бүрэн дуусаж, овоолгын болон талбайн хөрс чулуулаг тогтворжиж, нягтарсны дараа овоолгод хадгалж байсан шимт хөрсийг эргүүлэн байршуулах замаар эвдэрсэн газрын биологийн нөхөн сэргээлтийн ажлыг эхлүүлнэ. Нөхөн сэргээлтийн биологийн үе шатанд гүйцэтгэх үйл ажиллагааны үндсэн чиглэл нь малын бэлчээрийн чиглэл байх бөгөөд тухайн бүс нутгийн онцлогт тохирсон ургамлын төрөл зүйлийг тарьж ургуулж арчлах замаар үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагааны үед элэгдэж, эвдэрсэн газрыг нөхөн сэргээж, хүрээлэн буй орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх явдал юм.

Биологийн нөхөн сэргээлтийн ажлыг олборлолтын ажил эхлэхийн өмнө уурхайн эдэлбэрийн байгаль орчны суурь нөхцөл байдлыг тодорхойлох урьдчилсан судалгаа явуулах, дараа нь уг судалгааны үр дүн болон бусад мэдээ, мэдээлэлд үндэслэн ургамалжуулах ажлын чиглэлийг тогтоох, эцэст нь техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайд шимт хөрсний үе үүсгэн ургамалжуулалтыг байгалийн аясаар болон зохиомлоор тарьж ургуулах гэсэн дэс дараалалтайгаар гүйцэтгэнэ. Биологийн нөхөн сэргээлтийн үед сонгон авсан ургамлын төрөлд тохируулан хөрсийг сайжруулах, тухайн орон нутгийн нөхцөлд илүү зохицсон бутлаг ба модлог ургамлууд тарих нь илүү үр дүнтэй. Ургамалжуулалтад арчилгаа бага шаардах, зардал хямдтай олон наст ургамал болох ерхөг, согооврын үрийг суулгах нь түргэн нөхөн сэргээлтийг түргэсгэнэ. Хөрсний шинж чанар шаардлага хангахгүй тохиолдолд хөрс сайжруулалтын арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ. Хэрэв хөрс хэт хүчиллэг юм уу шүлтлэг байвал саармагжуулах шаардлагатай.

Хөрсний нягт 2.2-2.7 г/см³ байвал зохистой бөгөөд нягт нь 3.0 г/см³-ээс дээш байвал хөрсийг сийрэгжүүлэх арга хэмжээ авна. Хөрсний шимт чанарыг нэмэгдүүлэх, ургамлын ургах нөхцөлийг хангахын тулд төрөл бүрийн бордоо хэрэглэдэг. Техникийн нөхөн сэргээлтийн дараа нөхөн сэргээж буй хөрсний агротехникийн шинж чанарт тохируулан мод, бут, ургамлыг нөхөн сэргээлтийн стандартын дагуу сонгож тариална. Техникийн ерөнхий шаардлага” MNS 5918:2008 стандартыг баримтална.

Хүснэгт 6. Нөхөн сэргээлтийн ажлын зардлын тооцоо

Нөхөн сэргээлтийн зорилт	Нөхөн сэргээх арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нийт зардал, /мян. төг/	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
Техникийн нөхөн сэргээлт					
Лицензийн талбайд олборлолт явуулж эхлэхээс өмнөх байгалийн унаган төрхөнд ойртуулан хүн мал амьтанд аюулгүй ландшафт бий болгох	Уурхайн ашиглалтын явцад ашиглагдсан орон зайг дотоод овоолгоор дүүргэж явах	2022 онд техникийн нөхөн сэргээлтийг Талбай – 0.5 га Эзэлхүүн – 40000 м ³	14 500.0₮	2022 он	<ul style="list-style-type: none"> < Эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт MNS 5914:2008 < Уул уурхайн үйл ажиллагаанаас үүдэн эвдэрсэн газрыг нөхөн сэргээх. Техникийн ерөнхий шаардлага MNS 5917:2008 < Уул уурхайн үйл ажиллагааны улмаас эвдрэлд орсон газарт техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт, хийх аргачлал, 2009 он
Уурхайн кемп	Уурхайн кемпийг төлөвлөлтэйгээр тохижуулах ажлыг хийж гүйцэтгэх	Тэр бум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд онд Уурхайн кемпийн тохижилтонд 50 ширхэг хайлаас модыг тарьсан.	500.0₮		<ul style="list-style-type: none"> < Эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт MNS: 5914:2008 < Ухсан газар, түр зуурын овоолго, үржил шимт хөрсийг хуулах шаардлага. MNS5916:2008
Нийт			15 000.0₮		

2022 ОНЫ ТЕХНИКИЙН НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ

Зураг 13. Шимт хөрс хуулж зөөхөл бэлдсэн байдал

Зураг 14. Карьер байсан хэсгийг дарсан байдал.

Зураг 15. Овоолго түрж буй байдал.

Зураг 16. Карьер хаагдаж буй байдал.

Зураг 17. Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайн булангийн цэг

Зураг 18. Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайн булангийн цэг

Зураг 19. Техникийн нөхөн сэргээлт дууссан байдал.

6. ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТАЙЛАН

БОАЖЯ-наас төсөл хэрэгжүүлэгчийг Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээг хэрэгжүүлэхийг шаардсан тохиолдолд “Дүйцүүлэн хамгаалал хийх ажлын төлөвлөгөө”-г тусад нь тайлан болгон боловсруулж ажиллахыг санал болгож байна. Мөн жил бүр төсөл хэрэгжих орон нутгийн санал авч дүйцүүлэн хамгааллын талаар тохиролцон хамтран төлөвлөгөө гарган бүтээлчээр ажиллаж болох юм. Уурхай нь 10 жилийн дараагаар бүрэн хаагдаж, уурхайн ухшийг нөхөн дүүргэж, налууг хэвгийжүүлэн, биологийн нөхөн сэргээлт хийх тул уурхайн үйл ажиллагаанаас үүдэн нөхөн сэргээгдэх боломжгүй газар үлдэхгүй. Харин тоосжилтын тархалтын нөлөө, дуу чимээний бохирдол, газрын хэвлийн өөрчлөлт, эвдрэл зэргээс үүдсэн зарим амьтан ургамал устаж, дайжсан байх магадлалтай ба уурхай нь хэдийгээр нөхөн сэргээлт хийж, талбайг бүрэн ургамалжуулах ч байгалийн өөрийн аясаар бүрэлдсэн экосистемийг гүйцэхгүй. Иймд энэ хэмжээний хохирлыг тооцох боломжгүй байгаа тул дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

Иймд компанийн нийгмийн хариуцлага болон дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний хүрээнд орон нутгийн төр захиргааны байгууллагатай зөвшилцсөний үндсэнд дүйцүүлэн хамгаалах зарчимд нийцсэн газарт нөхөн сэргээлтийн ажлыг хийж, дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлбэл зохино. Дүйцүүлэн хамгаалах ажилд шаардлагатай зардлыг тооцоолход нэг жилд 3'000'000 төгрөг болно.

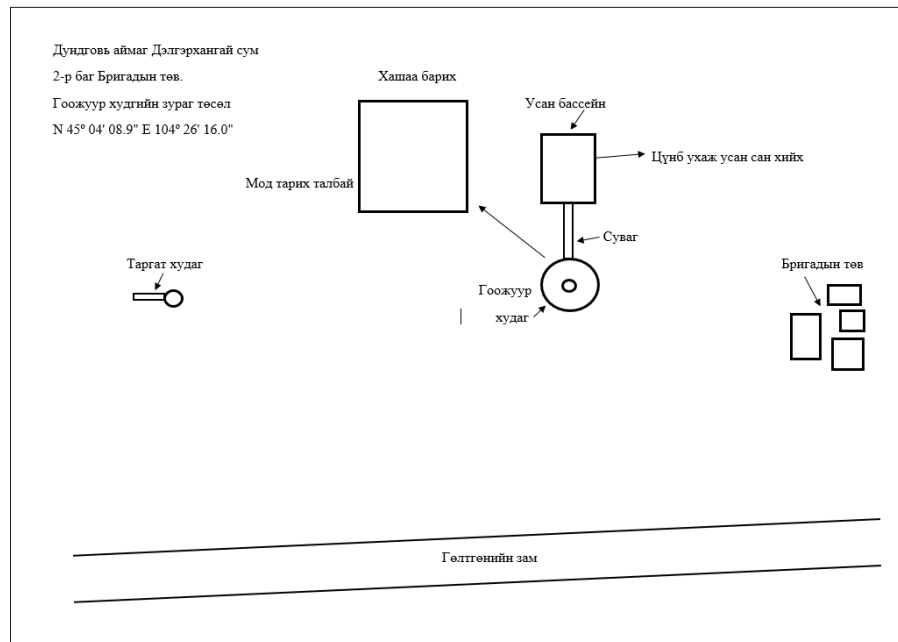
Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд ургамал тарималжуулахаас гадна тус тусгай зөвшөөрлийн орчим олборлолт явуулчаад нөхөн сэргээлт хийхгүйгээр хаяж явсан талбайнууд байдаг бөгөөд тухайн эвдэрсэн газруудад техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийх ажлыг санал болгож байна.

Мөн дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд БОАЖ, ШУА, Ургамлын аймаг ангилалзүйн лаборатори, ерөнхий болон сорилын биологийн хүрээлэн нарын 2018 онд гаргасан Монгол орны тарималжуулах шаардлагатай ургамлын төрөл зүйлүүд (зөвлөмж)-өөс дараах ургамлуудыг тарималжуулахыг зөвлөж байна. Үүнд: Өмхий шимэлдэг-*Dracoscephalum foetidum*, Зүүнгарын гоёо-*Cynomorium songaricum*, Зэлэн зангуу-*Tribulus terrestris* гэх ургамлыг тарималжуулах ажлыг санал болгосон.

2022 онд Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд Дундговь аймгийн Дэлгэрхангай сумын ЗДТГ-аас 2-р багийн иргэдийн хүсэлтийн дагуу 2-р багийн төвд байрлах гоожуурын худгийн иргэн тойронгийн засаж сайжируулан мал ундаалахад тохиромжтой болгох арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэн ажилласан.

Хүснэгт 7. Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын зардлын тооцоо

№	Дүйцүүлэн хамгаалах зорилт	Дүйцүүлэн хамгаалах хийгдсэн ажил	Арга хэмжээний цар хүрээ	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, /мян.төг /	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Ахмадын амралт сувилалын газарт ногоон байгууламжийн бүтээн байгуулалтын ажилд мод тарьж услах арчлах	2022 онд Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд Дундговь аймгийн Дэлгэрхангай сумын ЗДТГ-аас 2-р багийн иргэдийн хүсэлтийн дагуу 2-р багийн төвд байрлах гоожуурын худгийн иргэн тойронгийн засаж сайжируулан мал ундаалахад тохиромжтой болгох арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэн ажилласан.	Дэлгэрхангай сум	0.3 га талбай	3000.0₮	-	
Нийт дүн					3000.0₮		

Зyраг 21. Дyйцyүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөлт

1. Бригадын төв

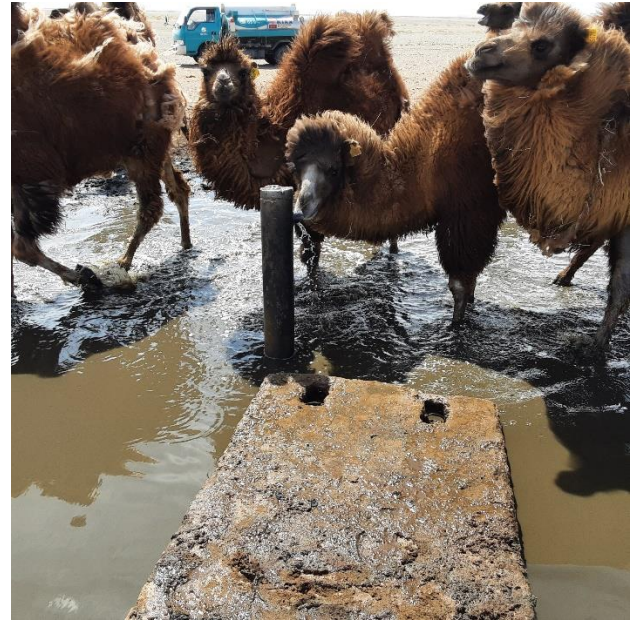

2. Гooжyур хyдаг

Зyраг 22. Дyйцyүүлэн хамгаалах арга хэмжээ авч хэрэгжyүүлсэн талбай

3. Гоожуур худаг

4. Гоожуур худаг

Зураг 23. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээ авч хэрэгжүүлсэн талбай

5. Бассейн байрлах хэсэг

6. Бассейн байрлах хэсэг

Зураг 24. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээ авч хэрэгжүүлсэн талбай

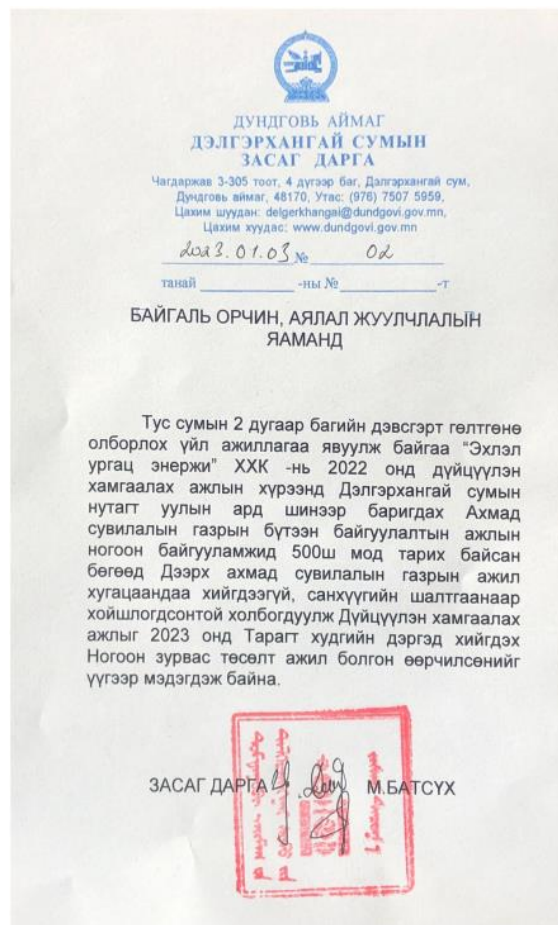
Зураг 25. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээ авч хэрэгжүүлсэн талбай

Зураг 26. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээ авч хэрэгжүүлсэн талбай

Зураг 27. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээ авч хэрэгжүүлсэн талбай

Зураг 28. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээ авч хэрэгжүүлсэн тухай тодорхойлолт

7. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТАЙЛАН

Гомдол, санал хүсэлтийг барагдуулах механизм:

Гомдол барагдуулах механизмын бүтэц, зохион байгуулалтыг загварчлахдаа дараах зарчмыг баримтлах ёстой. Үүнд:

- ◁ Төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэр дээр орших үйлдвэрийн ажиллагсад, оршин суугчдын гомдол хүсэлт бүрийг бүртгэн хүлээн авч, хүлээн авч байгаагаа эргэж мэдэгдэх бүртгэлийн ил тод системийг бий болгосон байх
- ◁ Гомдол хүсэлт бүр нь тухайн төслийн хамрах хүрээнд багтаж буй эсэх, гомдол нь үндэслэлтэй эсэхийг тогтоох
- ◁ Гомдолд тусгасан асуудлыг судлах, үүний тулд ижил төстэй гомдлыг шийдэж байсан туршлагын талаар мэдээллийг цуглуулах, гомдлыг төслийн хүрээнд шийдэх боломжтой эсэх, боломжтой тохиолдолд барагдуулах ямар шийдлүүд байгааг бусадтай ярьж зөвшилцдөг байх
- ◁ Хөндлөнгийн зөвлөх, гуравдагч этгээдийн оролцоотой/оролцоогүйгээр шийдэх арга замууд:
 - Төслийн удирдлагын хүрээнд дотоод шийдвэр гаргах журмын дагуу, эсвэл тогтоосон дэг ёс, шалгуур үзүүлэлтээр тухайн гомдолд хариу өгөх, мөн гомдлыг шийдвэрлээгүй тохиолдолд төслийн дээд удирдах байгууллагад гомдлоо илгээх боломжийг олгох
 - Гомдол гаргагч болон төсөл хэрэгжүүлэгч нэгж хамтран ярилцах замаар шийдлийг олох
 - Сайн дурын үндсэн дээр зөвшилцөн шийд гаргаж чадаагүй тохиолдолд хөндлөнгийн этгээдийн өгсөн шийдлийн санал дээр үндэслэн гомдлыг шийдэх
- ◁ Гомдлын мөрөөр авсан шийдэл, арга хэмжээг хянах, хариу мэдэгдсэн эсэхийг нягтлан шалгах хяналтын бүтцийг бий болгох
- ◁ Төсөл хэрэгжүүлэх нэгж, төсөл хэрэгжиж буй нутаг дэвсгэрийн ард иргэд, үйлдвэрийн газрын ажилтан, ажилчидтай гомдлын мөрөөр авч буй/авсан арга хэмжээний талаар мэдээлэл түгээх, гомдлыг хүлээн авах, шийдвэрлэх бүтэц, зохион байгуулалтыг сайжруулах талаар ард иргэдээс санал авах
- ◁ “Эхлэл Ургац Энержи”ХХК-ийн зөвшөөрлийн талбайд хамаарах Тарагт “ИХ” бууц нэртэй 000574828 тоот дугаартай Ө.Азжаргал иргэний өвөлжөөний газарт нөхөн олговор олгож нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээг 2019-2020 онд авч хэрэгжүүлэн ажилласан. Нүүлгэн шилжүүлэх нөхөн олговор олгох арга хэмжээг дахин авч хэрэгжүүлэхгүй.

Хүснэгт 8. Нүүлгэн шилжүүлэх нөхөн олговор олгох арга хэмжээний тайлан

№	Нөлөөлөлд өртөх иргэд	Нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, / мян /	Гүйцэтгэл	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж
1							
Нийт дүн							

8. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТАЙЛАН

Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний хүрээнд археологи, палеонтологи, түүх соёлын дурсгалт зүйлс бүртгэгдээгүй болно. 2022 онд үйл ажиллагаа явуулж буй талбайд археологи, палеонтологи, түүх соёлын дурсгалт зүйлсийн илэрч илрээгүй болно. Тиймээс энэ чиглэлийн үйл ажиллагаа, арга хэмжээ авагдаагүй.

Хүснэгт 9. Төслийн бүсэд түүх соёлын, шинжлэх ухааны дурсгалт зүйлс илэрсэн үед хамгаалах арга хэмжээ

Нөлөөлөлд өртөх түүх соёлын өвүүд	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нэгжийн өртөг /мян.төг/	Нийт зардал /мян.төг/	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
Газрын хэвлийг хөндөхөд археологийн ба палеонтологийн олдвор, түүх соёлын дурсгал өртөж болзошгүй	Олдвор илэрвэл тухайн үед нь орон нутгийн захиргаанд мэдэгдэж холбогдох арга хэмжээ авах	Төслийн талбайд	-	Төсөв зохиож хэрэгжүүлэх	Шаардлагатай үед	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 23.1, 27.8, 38.3 зэрэг заалтууд

9. ХИМИЙН БОДИСЫН ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТАЙЛАН

Урд тарагт уурхайн үйл ажиллагаанд химийн бодис ашигладаггүй. Тиймээс энэ чиглэлийн арга хэмжээ авагддаггүй болно. 2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд арга хэмжээ авагдахгүй гэж тусгагдсан болно.

10. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН

Хүснэгт 10. Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Болзүйш аюулс олол сөрөг нөлөө	Урьдчилсан сэргийлэх хамгаалах хэмжээ	Архөмжөий цар хэмжээ	Зардал мян. тө	Гүйэтгэл	Зураг
Санаатай болон санамсаргүй байдлаас гал гарах	Галын аюулгүй байдлыг хангах дохиоллын систем суурилуулах	Уурхайн хэмжээнд	-	Одоогоор галын аюулгүй байдлыг гаргах зорилгоор ажлын байранд зурагт самбарууд байрлуулсан. Галын аюулаас хамгаалах дохиололт суурьлуулах боломжгүй.	
	Гал унтраах хэрэгслээр уурхайг бүрэн хангах арга хэмжээ авах, галыг унтраах талаар тодорхой түвшинд бэлтгэлийг хангуулах арга хэмжээ зохион байгуулах	Уурхайн хэмжээн д	Галын хор 3 * 60.0 = 180.0₮	Галын хорыг шаардлагатай дахин цэнэглэж 3 газарт 3ш байрлуулсан. Мөн галын хорны бүрэн бүтэн байдал байнгын ажиллагааг шалгаж ажилласан.	

	<p>Ажилчдыг ажлын хувцас, хамгаалалтын тусгай хэрэгслээр (хөвөн даавуун материалаар хийсэн хувцас, резинэн хормогч, резинэн гутал, резинэн бээлий, хамгаалалтын нүдний шил, маск) хангах</p>	<p>Үйл ажиллагааны турш</p>	<p>Үйл ажиллагааний зардалд</p>	<p>Жил бүр ажилчдыг нормын хувц болон хамгаалах хэрэгсэлийг цаг тухай бүрт байнгын хангаж ажилладаг.</p>																																					
<p>Ажилчдын аюулгүй байдлыг хангах</p>	<p>Ажилчдын байгаль орчны боловсролыг дээшлүүлж, хувь хүнээс үүдэлтэй бохирдол, аливаа гэмтэл ослыг бууруулах сургалт зохион байгуулах</p>	<p>Жил бүр</p>	<p>120.0₮</p>	<p>ОХШХ-ийг хийж гүйцэтгэгч “Ногоон Эко Мандала” ХХК-иар БО-ны сургалтыг нийт ажилчдад оруулсан. Хичээлийн агуулга орон нутгийн ургамал нөмрөг, хэрхэн хамгаалах үйл ажиллагаа явуулахад юун дээр анхаарч ажиллавал зохих талаар сургалт орсон.</p>	<p>БАТЛАВ: УУРХАЙН ДАРГА Ю.ТӨМӨРХҮ “ЭХЛЭЛ УРГАЦ ЭНЕРЖИ” ХХК “УРД ТАРАГТ” УУРХАЙ Огноо: 2022 оны 01 сарын 13 өдөр</p> <p>СУРГАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ Нэг. Үндэслэл, Зорилго</p> <p>ХАБЭА-н тухай хуулийн 17-р зүйлийн 17.1. /Ажил хөдөлмөр эрхлэж байгаа иргэн ажилтан болон ажил олгооч нь төрийн захиргааны төл байгууллагаас баталсан журмын дагуу ХАБЭА-н тур сурвалтанд хамрагдаж мэдлэг дэдлэгтэй болсон байна. 17.4. Ажил олгооч нь Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуйн талаархи сурвалтыг жилд хөвөөс доошгүй удаа зохион байгуулсан байна / гэсэн тус заалтыг үндэслэн, “Урд тарагт” уурхайн ажилтан ажиллагсадыг мэргэшүүлэх, мэргэжил дээшлүүлэх, тавигдах шаардлагыг хангах зорилготой.</p> <p>Хоёр. Зохион байгуулах хугацаа 2022 оны 04-р сарын 15 нд 10:00-13:00, 14:00 18:00 цаг</p> <p>Гурав. ХАБЭА-н чиглэл А/370 тушаал</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>№</th> <th>СУРГАЛТЫН СЭДЭВ</th> <th>ҮРГЭЛЖЛЭХ ХУГАЦАА 10 цаг 00 минутгаас 18 цаг 00 минут</th> <th>СУРГАЛТ ОРОХ ХЭСЭГ, АЛБА</th> <th>ХАМРАГДАХ МЭРГЭЖИЛТЭН</th> <th>АН ХОЛБОГДОЛ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Монгол улсын хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль</td> <td>60 минут</td> <td>ХАБЭА-ын инженер Ю.Төмөрхүү</td> <td rowspan="7">Төлвийн хэсэг-Аж ахуйн нэгж</td> <td>Шинэ болон нийт ажилчдад, ХАБЭА тухай хууль, үйлдвэрлэлийн ослыг, МЦӨ, хурц хордлогын аюулын талаар онолын мэдлэг урьдчилан сэргийлэх ажиллах, хөдөлмөрийн аюулгүй байдлын менежментийн ситемийн талаар онолын мэдлэг олгох, ажилчдын түр сууринд амьдрах үедээ мөрдөх журмын мэдлэг олгох</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Монгол улсын Хөдөлмөрийн хууль</td> <td>60 минут</td> <td>ХАБЭА-ын инженер Ю.Төмөрхүү</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Ил уурхайн аюулгүй ажиллагаа</td> <td>60 минут</td> <td>ХАБЭА-ын инженер Ю.Төмөрхүү</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>Галын аюулгүй байдал</td> <td>60 минут</td> <td>ХАБЭА-ын инженер Ю.Төмөрхүү</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>Авто тээврийн хэрэгслийн аюулгүй ажиллагааны дүрэм</td> <td>60 минут</td> <td>ХАБЭА-ын инженер Ю.Төмөрхүү</td> </tr> <tr> <td>6</td> <td>Хөг хаягдал түрний менежмент</td> <td>60 минут</td> <td>БОМ Т.Октябр</td> </tr> <tr> <td>7</td> <td>Уул уурхайн нөхөн сэргээлт</td> <td>60 минут</td> <td>БОМ Т.Октябр</td> </tr> </tbody> </table>	№	СУРГАЛТЫН СЭДЭВ	ҮРГЭЛЖЛЭХ ХУГАЦАА 10 цаг 00 минутгаас 18 цаг 00 минут	СУРГАЛТ ОРОХ ХЭСЭГ, АЛБА	ХАМРАГДАХ МЭРГЭЖИЛТЭН	АН ХОЛБОГДОЛ	1	Монгол улсын хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль	60 минут	ХАБЭА-ын инженер Ю.Төмөрхүү	Төлвийн хэсэг-Аж ахуйн нэгж	Шинэ болон нийт ажилчдад, ХАБЭА тухай хууль, үйлдвэрлэлийн ослыг, МЦӨ, хурц хордлогын аюулын талаар онолын мэдлэг урьдчилан сэргийлэх ажиллах, хөдөлмөрийн аюулгүй байдлын менежментийн ситемийн талаар онолын мэдлэг олгох, ажилчдын түр сууринд амьдрах үедээ мөрдөх журмын мэдлэг олгох	2	Монгол улсын Хөдөлмөрийн хууль	60 минут	ХАБЭА-ын инженер Ю.Төмөрхүү	3	Ил уурхайн аюулгүй ажиллагаа	60 минут	ХАБЭА-ын инженер Ю.Төмөрхүү	4	Галын аюулгүй байдал	60 минут	ХАБЭА-ын инженер Ю.Төмөрхүү	5	Авто тээврийн хэрэгслийн аюулгүй ажиллагааны дүрэм	60 минут	ХАБЭА-ын инженер Ю.Төмөрхүү	6	Хөг хаягдал түрний менежмент	60 минут	БОМ Т.Октябр	7	Уул уурхайн нөхөн сэргээлт	60 минут	БОМ Т.Октябр
№	СУРГАЛТЫН СЭДЭВ	ҮРГЭЛЖЛЭХ ХУГАЦАА 10 цаг 00 минутгаас 18 цаг 00 минут	СУРГАЛТ ОРОХ ХЭСЭГ, АЛБА	ХАМРАГДАХ МЭРГЭЖИЛТЭН	АН ХОЛБОГДОЛ																																				
1	Монгол улсын хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль	60 минут	ХАБЭА-ын инженер Ю.Төмөрхүү	Төлвийн хэсэг-Аж ахуйн нэгж	Шинэ болон нийт ажилчдад, ХАБЭА тухай хууль, үйлдвэрлэлийн ослыг, МЦӨ, хурц хордлогын аюулын талаар онолын мэдлэг урьдчилан сэргийлэх ажиллах, хөдөлмөрийн аюулгүй байдлын менежментийн ситемийн талаар онолын мэдлэг олгох, ажилчдын түр сууринд амьдрах үедээ мөрдөх журмын мэдлэг олгох																																				
2	Монгол улсын Хөдөлмөрийн хууль	60 минут	ХАБЭА-ын инженер Ю.Төмөрхүү																																						
3	Ил уурхайн аюулгүй ажиллагаа	60 минут	ХАБЭА-ын инженер Ю.Төмөрхүү																																						
4	Галын аюулгүй байдал	60 минут	ХАБЭА-ын инженер Ю.Төмөрхүү																																						
5	Авто тээврийн хэрэгслийн аюулгүй ажиллагааны дүрэм	60 минут	ХАБЭА-ын инженер Ю.Төмөрхүү																																						
6	Хөг хаягдал түрний менежмент	60 минут	БОМ Т.Октябр																																						
7	Уул уурхайн нөхөн сэргээлт	60 минут	БОМ Т.Октябр																																						
	<p>Барилга байгууламжийг газар хөдлөлийн бүсэд тохируулан хийцийг сонгох</p>	<p>Үйлдвэрийн барилгын ажлын үед</p>	<p>Үйл ажиллагааний зардалд</p>	<p>Уурхайн кемпийг үер ус газар хөдлөлт зэрэг байгалийн гамшигаас сэргийлэх зорилгоор</p>																																					

				өндөрлөг тэгш газарт байрлуулсан.	
Гэнэтийн осол, гэмтэл, дэлбэрэлт	Осол эрсдэл үүссэн үед устгах арга хэмжээний төлөвлөгөөтэй байх	Үйл ажиллагааны турш	200.0₮	Онцгой байдлын газраас тухайн жилийн аваарь устгах төлөвлөгөөг батлуулан ажиллаж байна.	
Гэнэтийн осол, гэмтэл, дэлбэрэлт	Осол эрсдэл үүссэн үед устгах арга хэмжээний төлөвлөгөөтэй байх	Үйл ажиллагааны турш	200.0₮	Онцгой байдлын газраас тухайн жилийн аваарь устгах төлөвлөгөөг батлуулан ажиллаж байна.	
Гэнэтийн осол, гэмтэл, дэлбэрэлт	Байгаль орчин болон Хөдөлмөр хамгааллын гэх мэт орон тооны мэргэжилтэн авч хариуцуулж ажиллуулах	Үйл ажиллаг ааны турш	-	ХАБЭА-н ажилтан болон БО-ны мэргэжлийн дадлага туршлагатай хүмүүстэй.	
Хүн, мал, амьтан, Ургамлын гоц халдварт өвчин	Байгаль орчин болон хөдөлмөр хамгааллын гэх мэт орон тооны мэргэжилтэн авч хариуцуулж ажиллуулах,	Үйл ажиллаг ааны турш	ХАБЭА-н тухай хуулийн дагуу төслийн тухайн жилийн зардлын 1.5%-аас багагүй хөрөнгийг жил бүр төсөвлөх	ХАБЭА-н ажилтан болон БО-ны мэргэжилтэн сум орон нутгийн төр захиргааны төв байгууллагын бүхий л хүмүүстэй мэдээлэл холбооны талаар уялдаа	
Хүчтэй цасан-ба шороон шуурга					

Хүчтэй цасан ба шороон шуурга	Төслийн хэмжээнд болон орон нутгийн хүн амд гамшгийн аюулын тухай дохио, сэрэмжлүүлэх мэдээлэл хүргэх, зохицуулах, хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийх, Орон нутгийн болон улсын онцгой байдлын ерөнхий газартай хамтран ажиллах, үйл ажиллагаагаа уялдуулах, Үйл ажиллагааныхаа онцлогт зохицуулан гамшгаас хамгаалах орон тооны бус штаб, алба, мэргэжлийн анги байгуулах,			холбоотой ажиллаж байна.	
Ган, зуд, цөлжилт					
Гал түймэр					
Газар хөдлөл					
Үер					
Аянга					
Болзошгүй аюул, осолын нөлөөллийн зардал			700.0₮		

Болзошгүй аюул, осолын нөлөөллийн зардал **700'000** төгрөгийг зарцуулсан.

Болзошгүй осол эрсдэл

Болзошгүй осол аюулын үед авч хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд дараах үйл ажиллагааг авч хэрэгжүүлсэн.

Зураг 29. Аюулгүй ажиллагааны самбар

Зураг 30. Кемпийн зураг

Зураг 31. Аюулгүй ажиллагааны самбар

Зураг 32. Нормын хувцас

Зураг 33. Гагнуурын үед хэрэглэх бээлий

Зураг 34. Ажын байранд галын хор байрлуулсан байдал

Зураг 35. ШТС-ын дэргэд галын хор байрлуулсан байдал.

2022 онд ОБЕГ-ын “Үндэсний аврах бригадын захирагчийн орлогч, уул уурхайн аврах ангийн захирагчаар” жил бүрийн “Аюулын үед авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө”-г батлуулан ажилладаг.

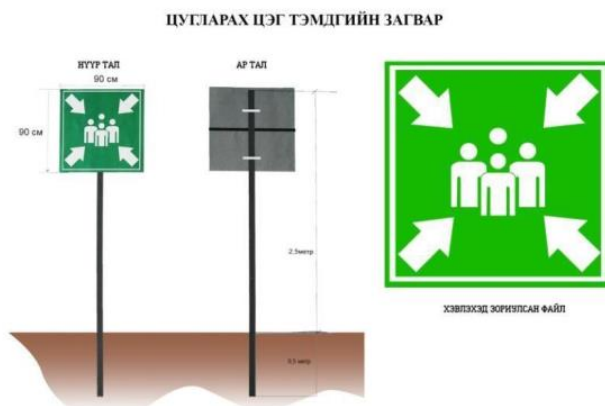

Зураг 36. Аюулын үед авч хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө

Зураг 37. Галын аюултай анхааруулах тэмдэг

Цугларах цэгийг сонгохдоо аюул багатай газрыг сонгох ба эндээс ажилчдыг бүртгэх, гүйцэтгэх ажил үүрэгт хуваарилах, хянах, нэгдсэн зохион байгуулалтанд оруулах ажлыг эхлүүлнэ. Төслийн тухайд цугларах цэгийг салхины зонхилох чиглэлийн дээд талд, газрын гадрагын рельефийн хувьд өндөрлөг газар, объектуудад ойр байдлыг тооцож, дараах байдлаар сонгосон.

Зураг 38. Цуглах цэг

БАТЛАВ: УУРХАЙН ДАРГА Ю.ТӨМӨРХҮҮ
"ЭХЛЭЛ УРГАЦ ЭНЕРЖИ" ХХК "УРД ТАРАГТ" УУРХАЙ
 Онгоо: 2022 оны 01 сарын 13 өдөр

СУРГАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ
Нэг. Үндэслэл, Зорилго

ХАБЭА-н тухай хуулийн 17-р зүйлийн 17.1. / Ажил хөдөлмөр эрхлэж байгаа ирээн ажилтан болон ажил олгогч нь төрийн захиргааны төв байгууллагаас баталсан журмын дагуу ХАБЭА-н тур сургалтанд хамрагдаж мэдлэг дэдлэгтэй болсон байна. 17.4. Ажил олгогч нь Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуйн талаархи сургалтыг жилд хоёроос доошгүй удаа зохион байгуулсан байна / гэсэн тус тус заалтыг үндэслэн, "Урд тарагт" уурхайн ажилтан ажиллагсадыг мэргэшүүлэх, мэргэжил дээшлүүлэх, тавигдах шаардлагыг хангах зорилготой.

Хоёр. Зохион байгуулах хугацаа
 2022 оны 04-р сарын 15 нд 10:00-13:00, 14:00 18:00 цаг

Гурав. ХАБЭА-н чиглэл А/370 тушаал

№	СУРГАЛТЫН СЭДЭВ	ҮРГЭЛЖЛЭХ ХУГАЦАА	СУРГАЛТ ОРОХ МЭРГЭЖИЛТЭН	ХАМРАГДАХ ХЭСЭГ, АЛБА	АЧ ХОЛБОГДОЛ
1	Монгол улсын хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль	60 минут	ХАБЭА-ын инженер Ю.Төмөрхүү	Төрийн хэсэг, Аж ахуйн хэсэг	Шинэ болон нийт ажилчдад Хөдөлмөрийн, ХАБЭА тухай Үйлдвэрлэлийн ёсол, МЦӨ, хурц хордлогын аюулын талаар онголын мэдлэг урьдчилан сэргийлэх ажиллах, хөдөлмөрийн аюулгүй байдлын менежментийн талаар онголын мэдлэг олгох, ажилчдын түр суурин амьдрах үедээ мөрдөх журмын мэдлэг олгох
2	Монгол улсын Хөдөлмөрийн хууль	60 минут	ХАБЭА-ын инженер Ю.Төмөрхүү		
3	Ил уурхайн аюулгүй ажиллагаа	60 минут	ХАБЭА-ын инженер Ю.Төмөрхүү		
4	Галын аюулгүй байдал	60 минут	ХАБЭА-ын инженер Ю.Төмөрхүү		
5	Авто тээврийн хэрэгслийн аюулгүй ажиллагааны дүрэм	60 минут	ХАБЭА-ын инженер Ю.Төмөрхүү		
6	Хөг хаягдал түүний менежмент	60 минут	БОМ Т.Октябр		
7	Уул уурхайн нөхөн сэргээлт	60 минут	БОМ Т.Октябр		

Сургалтанд оролцсон ажилчдын бүртгэл

№	Овог нэр	Хэсэг нэгж	Албан тушаал	Он сар өдөр	Гарын үсэг
1	Н. Дамсха	Техникийн хэсэг	Экс/оператор	2022.01.13 4.30	Н. Дамсха
2	Т. Гундуй		Жолооч/оператор	2021.07.15	Т. Гундуй
3	Н. Намсрай		Жолооч/оператор	2021.07.15	Н. Намсрай
4	Б. Амархуя		Ковш/оператор	4.30 2021	Б. Амархуя
5	Д. Бурдугий	Засвар, үйлчилгээ аж ахуйн хэсэг	Ковш/оператор	4.30 2021	Д. Бурдугий
6	А. Багдвал		Гангуурчин	15/30	А. Багдвал
7	Н. Түвшүүрэн	Тогооч	Тогооч	2021 07.30	Н. Түвшүүрэн
8	Т. Наранбалар		Ковш/оператор	2021 07.15	Т. Наранбалар
9					
10					
11					
12					
13					
14					

Зураг 39. Хөдөлмөр хамгаалалын сургалт орсон тэмдэглэл

11.ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТАЙЛАН

Тус төслийн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болох хаягдлыг авч үзвэл, ахуйн хатуу хог хаягдал, уурхайн хотхоны хэрэгцээнээс хаягдах бохир ус (хоолны газар, усанд орох газар, ариун цэврийн өрөө гэх мэтээс), үйлдвэрийн техникийн үйл ажиллагаанаас үүсэх хаягдал ус, техникт ашигласан хаягдал тос, маслын хаягдал зэргээс бүрдэж байна.

Хатуу хог хаягдал: Тус төслийн үйл ажиллагааны хүрээнд ахуйн хэрэглээнээс гарсан хувинцар сав, шил, лааз, цаас, сав, баглаа боодол, асгарсан шатахуун, шатах тослох материалыг шингээж авсан цаас, алчуур, хүмүүсийн эдэлж хэрэглэж байсан зүйлс, техник тоног төхөөрөмжийн хаягдал сэлбэг хэрэгсэл (хаягдал төмөр, утас г.м) зэрэг зүйлс хатуу хог хаягдалд хамаарна. Төсөлд нийт 16 хүн ажиллах бөгөөд жилд 162 хоног өдөр ажиллана гэж тооцвол өдөрт 8кг, сард 240кг (16 хүн x 0.5 кг хатуу хог хаягдал/хоног x 30 хоног), жилд 1296 кг хог хаягдал гарах тооцоо байна. Энэ бол хүмүүсийн өдөр тутмын хэрэглээнээс гарах ахуйн хог хаягдлын тооцоо бөгөөд үүн дээр машин техникийн ШТМ, ашигласан тос маслын хаягдлыг тусгайлан хуримтлуулан жилд нэг удаа хаягдал тос, масло боловсруулах үйлвэрт гэрээ хийж тогтсон хугацаанд нийлүүлнэ.

Тус төслийн үйл ажиллагааны хүрээнд үүсэх ахуйн хог хаягдлыг тусгай зориулалтын саванд ангилан ялгаж (дахин ашиглаж боломжтой эсхээр нь), хатуу хог хаягдалд зориулан барьсан хашаа, хайс хамгаалалттай цэг эсвэл байранд (мал, амьтан орхооргүй, хөрс, усанд шууд шингэх боломжгүй хатуу бетонон хучилтай байх) хадгалах шаардлагатай. бөгөөд Хонгор сумын засаг даргын тамгын газартай байгуулсан гэрээний дагуу төвлөрсөн хогын цэгт зайлуулж булшлах шаардлагатай болно. Харин дахин ашиглах боломжтой хуванцар сав, шил, лааз, цаас болон хаягдал төмрийг ялган цуглуулж, хоёр дахь түүхий эд боловсруулах үйлдвэрт тушаах нь зүйтэй.

Хатуу хог хаягдлыг эмх замбараагүй хаях, буруу хадгалж, зайлуулсны улмаас байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүд болох агаар, ус, хөрс, ургамлан нөмрөгг бохирдуулагч бодис тархаж, улмаар ажилчид болон төслийн талбай орчмын иргэдийн эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлж болзошгүйг онцгойлон анхаарах шаардлагатай.

Хүснэгт 11. Хог, хаягдлын менежментийн арга хэмжээний зардал

Б о л з ү й ш, с ө р ө г н ө л ө ө л	Н ө л ө ө л л и й г б у у а р г а х э м ж э	А р г а х э м ц а р р х э	Н и й т З а р д ө г л	Г ү й ц э т г э л	Х у г а ц д а в т а м э															
	2022 оны Хог хаягдлын гэрээг Дундговь аймгийн Дэлгэрхангай сумын ЗДТГ-тай байгуулах	Дундговь аймгийн Дэлгэрхангай суманд орших MV-21268 зөвшөөрөл бүхий Гөлтгөний орд	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах	Дэлгэрхангай сумын ЗДТГ-тай гэрээ байгуулсан. Хог хаягдлын төлбөрийг бүрэн төлсөн.	<div data-bbox="1583 402 2024 727"> <p>Худалдаа Хөгжлийн Банк Огноо: 2022.10.30 12:00</p> <p style="text-align: center;">Шилжүүлгийн мэдээлэл</p> <p style="text-align: center;">Журналын №: 77389411</p> <p>Системийн огноо: 2022.10.20</p> <hr/> <p>Нэр: ЭХЛЭЛ УРГАЦ ЭНЕРЖИ ХХК</p> <table border="1"> <tr> <td>Ингэлц</td> <td>Бансны дугаар: 499276326</td> <td>Нэр: ЭХЛЭЛ УРГАЦ ЭНЕРЖИ ХХК</td> <td>Дүн: 299,000.00 MNT</td> <td>Холбоо: / хайр зүүн ерэн есөн мянган төгрөг /</td> </tr> <tr> <td>Хүлээн авач</td> <td>Бансны дугаар: 040000</td> <td>Бансны нэр: Худалдаа Хөгжлийн Банк</td> <td>Дүн: 299,000.00 MNT</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>Бансны дугаар: Нар</td> <td>Нэр:</td> <td></td> <td></td> </tr> </table> <p>Үйлчилгээний утас: 67-2221003212537-Хог хаягдлын үйлчилгээний хураангуй Дундговь</p> <p style="text-align: center;">Танд баярлалаа</p> <p>Гүйцэтгэлийн баримтыг баталгаажуулсан Салбар, тооцооны төв: Гарын үсэг: Тамга: Огноо: ____Он ____Сар ____Өдөр</p> </div>	Ингэлц	Бансны дугаар: 499276326	Нэр: ЭХЛЭЛ УРГАЦ ЭНЕРЖИ ХХК	Дүн: 299,000.00 MNT	Холбоо: / хайр зүүн ерэн есөн мянган төгрөг /	Хүлээн авач	Бансны дугаар: 040000	Бансны нэр: Худалдаа Хөгжлийн Банк	Дүн: 299,000.00 MNT			Бансны дугаар: Нар	Нэр:		
Ингэлц	Бансны дугаар: 499276326	Нэр: ЭХЛЭЛ УРГАЦ ЭНЕРЖИ ХХК	Дүн: 299,000.00 MNT	Холбоо: / хайр зүүн ерэн есөн мянган төгрөг /																
Хүлээн авач	Бансны дугаар: 040000	Бансны нэр: Худалдаа Хөгжлийн Банк	Дүн: 299,000.00 MNT																	
	Бансны дугаар: Нар	Нэр:																		
Х о г х а я г д л ы н т о г т м а в а х ц э г т т у ш а а х, х о г з а й л у у х а я г д л ы г да х и н а ш и г л а х г ү й г э э з э р э г 3R-ийн зарчмыг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлэх	Хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр нь ангилан ялгаж, ангилан ялгасан хог хаягдлыг хоёрдогч түүхий эд хүлээн авах цэгт тушаах, хог хаягдлыг дахин ашиглах зэрэг 3R-ийн зарчмыг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлэх	Үйл ажиллагааны турш	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах	Хог хаягдалыг эх үүсвэр дээр нь ангилан ялгаж үйл ажиллагаа явуулж байна. 2020 онд ангилан ялгах хог хаягдлын савыг хийж үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлсэн.																
б о х и р	Хог хаягдал хадгалах зориулалтын цэгт хогийн савыг 3-аас доошгүй төрлөөр ялгаж, тэмдэгжүүлсэн байх	Үйл ажиллагааны турш	100.0₮	Хог хаягдлыг 3 төрлөөр ангилан ялгаж байна.																
	Нэг удаагийн хэрэглээний зүйлээс татгалзаж, дахин ашиглагдах материалаар хийсэн эд зүйлс хэрэглэх	Үйл ажиллагааны турш	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах	Нэг удаагийн хэрэглээний зүйлсээс татгалзаж дахин ашиглах боломжтой бараа материудыг ашиглаж байна Хэрэглэгдэж буй зүйл ихэвчлэн гал тогоо болон техникийн тос масол хадгалах сав байна.																

	Хог хаягдлыг тээвэрлэж зайлуулж байх	Үйл ажиллагааны турш	40.0* 8 сар * = 320.0₮	Үйл ажиллагаанаас гарч буй хог хаягдлыг сумын төглөрсөн хогийн цэгт сард 1 удаа зөөж асгадаг. Хогний овор хэмжээг багасгах зорилгоор шатааж поошигонд хийж зөөвөрлөдөг. Одоогоор 8 удаа зөөвөрлөх арга хэмжээ авсан.	
	Хаягдал ажилласан тосыг тусгай саванд цуглуулж 1тн хүрсэн тохиолдолд дахин боловсруулах үйлдвэрт өгөх	Үйл ажиллагааны турш	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах	Хаягдал тос дахин ашигладаг “Эг Өргөө” ХХК-тай хаягдал тосоо нийлүүлэхээр гэрээ байгуулсан.	
	Хог хаягдлын хор уршиг, ангиан ялгах талаар ажиллагсад сургалт явуулах, хог хаягдлын мэдээллийн сангийн бүртгэл хөтлөх	Үйл ажиллагааны турш	100.0₮	ХАБЭАБО-ны сургалтанд хог хаягдлын талаар сургалт ордог.	
	Бүх нийтийн цэвэрлэгээ хийх	Уурхайн талбай кемп орчимд	100.0₮	Уурхайн ростор 20/10 болсонтой холбоотой. Бүх нийтийн цэвэрлэгээг 10 хоногт 1 удаа хийж гүйцэтгэдэг болсон. 10-р сарын эцсийн байдлаар 20 удаа хийж гүйцэтгээд байна.	
	Ариутгал, цэвэрлэгээг хийж 14 хоногт 1 удаа хийж гүйцэтгэх	Халуун ус, нийтийн бие засах газар	360.0₮	Ариутгал цэвэрлэгээг 20 хоногт 1 хийж гүйцэтгэдэг болсон. Одоогоор 8 удаа хийж гүйцэтгээд байна.	
Хог хаягдлыг менежментийн нийт зардал			880.0₮		

Хог хаягдлын менежментийн нийт зардалд **880’000** төгрөгийг зарцуулсан.

<p>БАТЛАВ ДЭЛГЭРХАНГАЙ ЗАСАГ СУМИЙН ДАРГА М.БАТСҮХ</p> <p>БАТЛАВ "ЭХЛЭЛ УРГАЦ ЭНЕРЖИ" ХХК ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ Ю.ТӨМӨРХҮҮ</p> <p>ХОГ ХАЯГДАЛ ЦУГЛУУЛАХ, ТЭЭВЭРЛЭХ, БУЛАХ, УСТГАХ ИМЭГН, АЖ АХУЙН НЭГЖ БАЙГУУЛАГААС СУМЫН ЗАСАГ ДАРГАТАЙ БАЙГУУЛАХ ГЭРЭЭ</p> <p>2022 оны 08 сарын 05 №04 Хашаат.</p> <p>Нэг талаас "Эхлэл ургац энерги" ХХК-ийг төлөөлж гүйцэтгэх захирал Ю.Төмөрхүү талаас Дундговь аймгийн Дэлгэрхангай сумын Байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч Сумьяа овогтой Мөнхжаргал бид харилцан тохиролцож энэхүү гэрээг байгуулав.</p> <p>Нэг: Гэрээний өрөнхий нөхцөл:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Хог хаягдал цуглуулах, тээвэрлэх, булах, устгах иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйл ажиллагааг үнэлэх, санхүүжүүлэх журмыг хоёр тал мөрдөж ажиллана. 2. Хог хаягдлыг цуглуулах, тээвэрлэх, булах ажлыг стандарт шаардлагын дагуу чанартай гүйцэтгэх, сумын төв болон өөрийн байгууллагын орчинг цэвэр байлгахад хоёр талын үүрэг чиглэнэ. 3. Энэхүү гэрээг 2022 оны 08 сарын 05-ны өдрөөс эхлэн 2023 оны 05 сарын 05-ныг хүртэл хугацаанд дагаж мөрдөнө. 3. Дэлгэрхангай сумын 2018 оны 12 сарын 19-ний өдрийн №34 тогтоолоор батлагдсан Хог хаягдлын норматив, үйлчилгээний хураамжийн төлбөрт ногдуулсан хавсралт хүснэгтийн 6-д заасан Авто засвар газарт /10*5=50м кв тухайн жилд 140000 төгрөг, мөн хүснэгт 6 заалтын ШТС-ын талбайд /8*8=64м кв ашигтай талбайд 144000 төгрөг, тогтоослын хүснэгт 8 дахь заалтын нийт 5 ажилтангаар тооцож жилд 15000 төгрөг нийт төлбөр 298000 төгрөгийг орон нутгийн татварын дансанд төвлөрүүлэх. 4. Гэрээний хугацаа дуусмагц гэрээг дүгнэж шинэчлэн байгуулж ажиллана. <p>Хоёр: Сумын Засаг даргын хүлээх үүрэг</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Уурхайн эдэлбэр түр халгалах хогийн цэгт улирал бүр хяналт тавих. 2. Уурхайн эдэлбэр газрын хог хаягдлыг цэвэрлүүлэх мэдэгдэл хургах. 3. Уурхайн эдэлбэр газрын хог хаягдлыг цуглуулах тээвэрлэх, булах, устгах ажлыг журмын дагуу гүйцэтгүүлэх. 4. Хог хаягдлын ногдуулалт төлбөрийн барагдуулалтанд хяналт тавьж ажиллах. 	<p>Гурав: Үйл ажиллагаа явуулах иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын хүлээх үүрэг</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Хог хаягдлыг зохих журмын дагуу цэвэрлэгээг хийж цуглуулж хог хаягдлын түр цэгт хадгалах. 2. Хог хаягдал булах устгах ажлыг Засаг даргын баталж өгсөн аргачлалын дагуу эрх бүхий мэрэгжлийн байгууллагын зөвшөөрөл дүгнэлт гаргуулж гүйцэтгэнэ. 4. 5. Ногдуулсан төлбөрийг нийт дүнг улиралд хувааж төлөх ба эхний хагас жилд багтаан шууд төлж болох үүрэг хүлээнэ. <p>Дөрөв: Хариуцлага</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Энэхүү гэрээгээр хүлээсэн үүргүүдийн биелэлтийг хоёр талаас комисс томилон жилийн эцэст дүгнэж байна. 2. Гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлээгүй иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагыг хог хаягдал цуглуулах, тээвэрлэх, булах, иргэн аж ахуйн нэгж, байгууллагыг үйл ажиллагааг үнэлэх, санхүүжүүлэх журмын 1,2-т заасан эрх цуцлах ба Хог хаягдлын тухай хуулийн дагуу хариуцлага тооцно. <p>ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН: БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХЯНАЛТЫН УЛСЫН БАЙЦААГЧ /С.МӨНХЖАРГАЛ/</p> <p>"ЭХЛЭЛ УРГАЦ ЭНЕРЖИ" ХХК-НЫ УУРХАЙН ДАРГА 2022 оны 08 сарын 05 өдөр</p>
---	--

Зураг 40. Хог хаягдлын гэрээ

Худалдаа Хөгжлийн Банк		Огноо: 2022.10.20 12:02:27		
Шилжүүлгийн мэдээлэл				
Журналын №: 77389411				
Системийн огноо: 2022.10.20				
Нэр: ЭХЛЭЛ УРГАЦ ЭНЕРЖИ ХХК				
Илгээгч	Дансны дугаар: 499276326	Нэр: ЭХЛЭЛ УРГАЦ ЭНЕРЖИ ХХК	Дүн: 299,000.00 MNT	Ханш: 1.00
/ хоёр зуун ерэн есөн мянган төгрөг /				
Хүлээн авагч	Банкны дугаар: 040000	Банкны нэр: Худалдаа Хөгжлийн Банк	299,000.00 MNT	1.00
Дансны дугаар: Нэр				
Гүйлгээний утга: ЕВ -2221003212537-Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж-Дундговь				
Танд баярлалаа				
Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан				
Салбар, тооцооны төв:				
Гарын үсэг:				
Тамга:				
Огноо: ___ Он ___ Сар ___ Өдөр				

Зураг 41. Хог хаягдлын төлбөр

12.ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

“Байгаль орчныг хамгаалах тухай” хуулийн 3.1 дүгээр зүйл, “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай” хуульд зааснаар төслийг хэрэгжүүлэх явцад төлөөс байгаль орчинд учруулах сөрөг нөлөөллийг тухай бүр илрүүлэх, түүнийг бууруулах, арилгах зорилгоор байгаль орчны төлөв байдал, тодорхой орон зайд, тодорхой хугацааны дотор, тодорхой давтамжтайгаар ажиглалт, хэмжилт, хяналт явуулах үйл ажиллагааны удирдамжийг орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөр гэж нэрлэх бөгөөд энэ нь төсөл хэрэгжиж буй бүс нутагт гарч болзошгүй өөрчлөлтүүдийг эрт тодорхойлох, сөрөг нөлөөллийг бууруулах, үйл ажиллагааны үр дүнг тайлагнах, авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний үндэслэлийг боловсруулах, орон нутгийн захиргаа, хяналтын байгууллага, нутгийн оршин суугчдад байгаль орчин, амьдрах орчны өөрчлөлийн талаар бодит мэдээлэл өгөх үндсэн зорилготой.

Дундговь аймгийн Дэлгэрхангай сумын нутаг дэвсгэрт байрлах 21268А тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл бүхий “Урд тарагт гөлтгөний орд” төслийг хэрэгжүүлэгч “Эхлэл Ургац Энержи” ХХК-тай байгуулсан гэрээний дагуу төслийн Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн ажлын тайланг “Ашид Таван Эрдэнэ” ХХК-д 5’500’000 /Таван сая таван зуун мянга/ төгрөгөөр гүйцэтгүүлсэн.

Агаар, ус, хөрс, дуу чимээний хэмжилтийг ОХШХ-ийн тайланд тусгасан.

13.УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТАЙЛАН

Жил бүр гүйцэтгэх ажлын хэмжээ болон зардлыг байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөнд тусгаж ажиллалаа.

Эдэлбэр газрын болон үйл ажиллагаа явуулж буй хэсгээс дээжүүдийг авч шинжилгээнд хамруулж хяналт тавиж байх

Компанийн удирдлага нь байгаль орчны холбогдолтой бүх хууль журмын дагуу үйлдвэрийн үйл ажиллагааг удирдан зохион байгуулахаас гадна хуулийн өмнө хариуцлага хүлээнэ.

Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний гүйцэтгэлд хяналт шинжилгээ хийлгэсэн дүнг заасан хугацаанд холбогдох байгууллагад хүргэж тайлагнаж байна.

Орон нутгийн төр захиргааны болон бусад бусад байгууллагаас тавигдах нэмэлт шаардлагыг заасан цаг хугацаанд нь биелүүлэн чанд мөрдөж ажиллах шаардлагатай

Байгалийн нөөц баялгийг зохистой ашиглах, байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль тогтоомжийн биелэлтийг хангах асуудлаар орон нутгийн төр захиргааны байгууллага болон эрх бүхий ажилтнуудтай байнга харилцан хамтарч ажиллах

Ерөнхий үнэлгээнд заасан чиглэл, болзлоос өөр үйл ажиллагаа явуулах болон үйлдвэрлэлийг өргөтгөх, тоног төхөөрөмжийг шинэчлэх бүрд ерөнхий үнэлгээнд хамрагдаж байх.

Хүснэгт:12 Удирдлага зохион байгуулалтын хэмжээнд хийгдсэн ажлын тайлан

Д/д	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Төсөв /мян.т өг/	Хэрэгжүүлэх хуваарь			Н и й т З а р д м я н ө г т	Г ү й ц э т г э л	Тайлбар
			2022 он					
			4 сар	5-6 сар	7-9 сар			
1.	БОНБҮ болон БОХТ, ОХШХ-т заасан сөрөг нөлөөллийг бууруулах зөвлөмжүүдийг үйл ажиллагаандаа тусгаж хэрэгжүүлэх	Үйл ажиллагааны зардалд тусгагдсан.	+	+	+		БОМТөлөвлөгөөний дагуу үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэн ажилласан. ОХШХ-т тусгагдсаны дагуу “Ашид Таван Эрдэнэ” ХХК-аар ОХШХ хийлгэсэн.	
2.	Байгаль орчны холбогдолтой шинээр гарсан хууль, тогтоомж, стандартыг уурхайн удирдлагуудад танилцуулах		+				2022 оны БОМТ-ний биелэлтийн тайланг цахим байдлаар хүлээж авах болсонтой холбоотой БОАЖЯ-наас зохион байгуулсан сургалтанд	

						сууж Компанийн цахим хаягийг үүсгэсэн.	
3.	Орон нутаг болон зочид төлөөлөгчдөд байгаль орчины талаар хийгдэж байгаа ажлын талаар мэдээ мэдээллийг тогтмол өгч ажиллах		+			2022 оны 6 сард Дэлгэрхангай сумын 2-р багийн иргэдийн хүсэлтийн дагуу “Хул Хайрхан” тайх ёслолын арга хэмжээнд иргэдэд үйл ажиллагаагаа танилцуулж, зохион байгуулалтын арга хэмжээнд оролцож хандив тусламж үзүүлсэн.	
4.	Байгаль орчин, нөхөн сэргээлтийн чиглэлээрх мэдээ, мэдээллээр самбаруудыг тогтмол шинэчлэж байх		+		50.0₮	Байгаль орчин хог хаягдлын овор хэмжээг багасгах арга зүйн өмнө жилийн самбар элэгдэлд орж муудсан тул шинэчлэн – 1 ширхэг дахин байрлуулсан.	
5.	Байгаль орчны үйл ажиллагаа, нөхөн сэргээлттэй танилцах хүсэлтэй иргэд, албан байгууллага, төлөөлөгчдөд уурхайн үйл ажиллагааг танилцуулах	+	+	+		Байгаль орчны үйл ажиллагаа, нөхөн сэргээлттэй танилцах хүсэлтэй иргэд, албан байгууллага, төлөөлөгчдөд уурхайн үйл ажиллагааг танилцуулахад үргэлж нээлттэй байр суурьтай ажиллаж байна.	

6.	Нийт ажилчдад байгаль орчин хамгаалах, нөхөн сэргээлтийн чиглэлээр сургалт хийх		+	-	-	450.0₮	ОХШХ-ийг хийж гүйцэтгэгч “Ашид Таван Эрдэнэ” ХХК-иар БО-ны сургалтыг нийт ажилчдад оруулсан. Хичээлийн агуулга орон нутгийн ургамал нөмрөг, хэрхэн хамгаалах үйл ажиллагаа явуулахад юун дээр анхаарч ажиллавал зохих талаар сургалт орсон.	
Нийт төсөв		-				500.0₮		

Удирдлага зохион байгуулалтын зардалд 500 000 төгрөгийг зарцуулсан.

Худалдаа Хөгжлийн Банк Огноо: 2021.09.09 13:47:34

Шилжүүлгийн мэдээлэл
Журналын №: 40671748

Системийн огноо: 2021.09.09

Нэр: ЭХЛЭЛ УРГАЦ ЭНЕРЖИ ХХК

Илгээгч	Дансны дугаар: 499276326	Нэр ЭХЛЭЛ УРГАЦ ЭНЕРЖИ ХХК	Дүн 50,000.00 MNT	Ханш 1.00
/ тавин мянган төгрөг /				
Хүлээн авагч	Банкны дугаар: 90 Дансны дугаар 100080013001	Банкны нэр Төрийн сан Нэр Ду.БОАЖ Газар	50,000.00 MNT	1.00

Гүйлгээний утга:
ЕВ -Ус ашиглах дүгнэлт гаргах төлбөр

Танд баярлалаа

Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан
Салбар, тооцооны төв:
Гарын үсэг:
Тамга:
Огноо: ____Он ____Сар ____Өдөр

Зураг 42. Ус ашиглах дүгнэлт гаргуулсан төлбөр

10/7/22, 11:08 AM Шилжүүлгийн мэдээлэл

Худалдаа Хөгжлийн Банк Огноо: 2022.10.07 11:08:26

Шилжүүлгийн мэдээлэл
Журналын №: 75890702

Системийн огноо: 2022.10.07

Нэр: ЭХЛЭЛ УРГАЦ ЭНЕРЖИ ХХК

Илгээгч	Дансны дугаар: 499276326	Нэр ЭХЛЭЛ УРГАЦ ЭНЕРЖИ ХХК	Дүн 1,572,825.60 MNT	Ханш 1.00
/ нэг сая таван зуун далан хоёр мянга найман зуун хорин таван төгрөг жаран мөнгө /				
Хүлээн авагч	Банкны дугаар: 90 Дансны дугаар 100080000944	Банкны нэр Төрийн сан Нэр Ду.Ус ашигласны төлбөр	1,572,825.60 MNT	1.00

Гүйлгээний утга:
ЕВ -5353564 Ус ашигласны төлбөр

Танд баярлалаа

Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан
Салбар, тооцооны төв:
Гарын үсэг:
Тамга:
Огноо: ____Он ____Сар ____Өдөр

Зураг 43. Ус ашигласны төлбөр

14. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ХУВААРЬ

Байгаль хамгаалах төлөвлөгөөг төсөл хэрэгжих хугацааны туршид хэрэгжүүлнэ. Төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхдээ дараах хувиарыг мөрдөх нь зүйтэй.

“Эхлэл ургац энерги” ХХК нь байгаль орчны төлөв байдалд хийсэн явцын хяналт шинжилгээг үндэслэн тухайн бодит нөхцөл байдалд нийцүүлэн төлөвлөгөөг жил бүр сайжруулан шинэчилж байх үүрэг хүлээнэ.

Байгаль орчны төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхдээ Дундговь аймгийн Дэлгэрхангай сумын байгаль орчны албатай нягт хамтран ажиллах ба төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн талаар тогтоосон хугацаанд тайланг гаргаж мэдээлж байна. Төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд төслийн баг байнга хяналт тавьж ажилласан.

Хүснэгт 13. Олон нийтэд тайлагнасан хуваарь

БОМТ хэрэгжилтийг тайлагнах, хэлэлцүүлэх байгууллагууд	Тайлагнах, хэлэлцүүлэх хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Хугацааны тов	Хэлэлцүүлгээр санал авах чиглэл	Зохион байгуулах газар	Төсөв /мян.төг/
Сумын иргэд, засаг дарга болон иргэдийн хурал	Уулзалт, үзүүлэн танилцуулга	Үйл ажиллагаа болон БОМТ тайлангийн хэрэгжилтийн талаар	Жилд 1-2 удаа	Төслийн үйл ажиллагаатай холбоотой	2022 оны 6 сард Дэлгэрхангай сумын 2-р багийн иргэдийн хүсэлтийн дагуу “Хул Хайрхан” тайх ёслолын арга хэмжээнд иргэдэд үйл ажиллагаагаа танилцуулж, зохион байгуулалтын арга хэмжээнд оролцож 2.650 сая төгрийн хандив тусламж үзүүлсэн.	2650.0₮

Дундговь аймгийн БОАЖГ-т төлөвлөгөө танилцуулах	Батлагдсан төлөвлөгөө хэвэлмэл байдлаар хүргүүлэх	Тухан жилийн менежментийн төлөвлөгөө	Жилд нэг удаа	БОАЖГ-аас хийж гүйцэтгэх ажлын чиглэл авах	2022 оны БОМТөлөвлөгөөг 4-р сард батлагдсан даруйд Дундговь аймгийн БОАЖГ-т хүргүүлсэн.
2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан	Тайлангийн дүгнүүлэх	2022 оны тайлан	2022 оны 11- р сарын 1	Аймгийн комиссоор хэлэлцүүлэх	2022 оны БОМТ-ний биелэлтийн тайланг цахим байдлаар хүлээж авах болсонтой холбоотой БОАЖЯ- наас зохион байгуулсан сургалтанд сууж Компанийн цахим хаягийг үүсгэсэн.
	Тайлан батлуулах	2022 оны тайлан	2023 оны 2-р сарын 15-ны дотор	БОАЖЯ-ны ХБОБНУГ	
Нийт дүн					2650.0₮

Олон нийтэд тайлагнах ажлын зардалд 2'650'000 төгрөгийг зарцуулсан.

Олон нийтэд тайлагнах үйл ажиллагаа

2022 оны 6 сард Дэлгэрхангай сумын 2-р багийн иргэдийн хүсэлтийн дагуу “Хул Хайрхан” тайх ёслолын арга хэмжээнд иргэдэд үйл ажиллагаагаа танилцуулж, зохион байгуулалтын арга хэмжээнд оролцож 2.650 сая төгрийн хандив тусламж үзүүлсэн.

Зураг 46. Хул хайрхан тайх ёслолын үер

АШИГЛАСАН МАТЕРИАЛ

1. Төслийн Техник эдийн засгийн үндэслэл
2. Төслийн Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын ерөнхий үнэлгээгээний дүгнэлт
3. Төслийн Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээгээний тайлан
4. Төслийн 2022 оны уулын ажлын тайлан
5. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам / БОАЖЯ-ны сайдын 2019.10.29-ны өдрийн А-618 дугаар тушаал/
6. Уул уурхайн үйл ажиллагааны улмаас эвдрэлд орсон газарт техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийх аргачлал /БОАЖ-ын сайдын 2009.12.29-ний өдрийн 417 дугаар тушаал/
7. Байгаль орчин ногоон хөгжлийн яамны вэб сайт – www.met.gov.mn
8. Эрдэс баялаг, эрчим хүчний яамны вэб сайт – www.mmre.gov.mn
9. Ашигт малтмалын газрын вэб сайт – www.mrpm.gov.mn
10. Эрхзүйн мэдээллийн сайт – www.legalinfo.mn
11. Дундговь аймгийн вэб сайт – www.dundgovi.gov.mn